

Kallelse

Vård- och omsorgsnämnden kallas till sammanträde

Tid: Tisdagen den 26 augusti 2014 kl. 18:00

Plats: Lagen, plan 1, Alceahuset, Hackstavägen 22

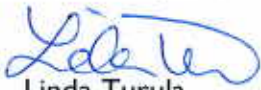
(Sammanträdesrum Lagen är reserverat för majoriteten kl. 16:30-18:00.

Sammanträdesrum Losjön, plan 1 är reserverat för oppositionen kl. 17:00-18:00)

Övrig information:

Vänligen anmäl eventuellt förhinder till Linda Turula, linda.turula@osteraker.se

På uppdrag av ordförande Mikael Ottosson (KD)

Linda Turula

Administrativ samordnare

Dagordning

1. Val av justerare samt tid och plats för justering
2. Fastställande av dagordning
3. Beredning (18 augusti 2014)

Informationsärenden

4. Information om utökning av yta i ny gruppbostad Smedby 19:114
5. Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS per 2014-06-30 från Vård- och omsorgsnämnden
6. Redovisning av synpunkter och klagomål Vård- och omsorgsnämnden 2014-01-01 – 2014-06-30
7. Rapporter, utredningar och anmälningar enligt lex Sarah och lex Maria juni-juli 2014 (Sekretess, finns bland individärendena)
  - 7.1 Två st. Lex Sarah-rapporter och utredningar utförda av produktionsförvaltningen samt åtgärdsplan från utförare
  - 7.2 Lex Sarah-rapport och produktionsförvaltningens utredning
  - 7.3 Lex Sarah-rapport, produktionsförvaltningens utredning samt lex Sarah-anmälan
  - 7.4 Lex Maria-anmälan samt avvikelserapport

Beslutsärenden

8. Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per 2014-06-30
9. Vård- och omsorgsnämndens budget 2015, plan 2016-2017
10. Ansökan om prestationsersättning för värdighetsgarantier 2014
11. Införande av nationell arbetsmodell ÄBIC – "Äldres behov i centrum" samt ansökan till Socialstyrelsen om prestationsersättning för införandet

12. Individärenden

- 12.1 Ansökan om barn- och ungdomsboende
- 12.2 Ansökan om bostad med särskild service för barn och ungdomar
- 12.3 Ansökan om bostad med särskild service
- 12.4 Ansökan om korttidsvistelse
- 12.5 Ansökan om fortsatt korttidsvistelse samt korttidstillsyn
- 12.6 Ansökan om daglig verksamhet
- 12.7 Ansökan om daglig verksamhet
- 12.8 Omprövning av personlig assistans
- 12.9 Ansökan om fortsatt HVB-boende

13. Anmälan delegationsbeslut

- 13.1 Ordförandebeslut 2014-06-16 ang. verkställighet för daglig verksamhet (bifogas)
- 13.2 Ordförandebeslut 2014-06-17 ang. verkställighet för bostad med särskild service (bifogas)
- 13.3 Ordförandebeslut 2014-06-17 ang. korttidsvistelse i familj (bifogas)
- 13.4 Ordförandebeslut 2014-06-18 ang. HVB-boende (bifogas)
- 13.5 Ordförandebeslut 2014-06-25 ang. tillfällig utökning av korttidsvistelse LSS (bifogas)
- 13.6 Ordförandebeslut 2014-07-02 ang. hemtjänst- och ledningsinsatser samt 2014-07-24 ang. ansökan om personlig assistans (bifogas)
- 13.7 Ordförandebeslut 2014-07-08 ang. ansökan om personlig assistans (bifogas)
- 13.8 Ordförandebeslut 2014-07-17 ang. ansökan om daglig verksamhet (bifogas)
- 13.9 Ordförandebeslut 2014-07-24 ang. ansökan om bostad för barn och unga (bifogas)
- 13.10 Ordförandebeslut 2014-07-24 ang. ansökan om utökad korttidsvistelse (bifogas)
- 13.11 Ordförandebeslut 2014-07-24 ang. ansökan om fortsatt daglig verksamhet (bifogas)
- 13.12 Delegationsbeslut Procapita 2014-06-01 – 2014-07-31 (finns i pärmen)
- 13.13 Delegationsbeslut Public 360 2014-06-01 – 2014-08-15 (finns i pärmen)

14. Delgivningar

- 14.1 Protokoll från socialförvaltningens skyddskommitté 2014-04-28 (bifogas)
- 14.2 Minnesanteckningar från Politiskt samverkansmöte mellan SLL, Sjukvårdsstyrelse Norr, Vaxholms stad och Österåkers kommun 2014-04-03 (bifogas)
- 14.3 Patientnämndens förvaltning: Inga klagomål registrerade hos Patientnämndens förvaltning för perioden 2014-05-01 – 2014-07-31 (finns i pärmen)
- 14.4 Beslut KF § 5:5/2014 (finns i pärmen)

4.

**Information om utökning av yta i ny
gruppbostad Smedby 19:114**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-07-29

Dnr VON 2014/0061-749

Information om utökning av yta i ny gruppbostad Smedby 19:114

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Notera informationen till protokollet.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har tidigare tagit beslut om nybyggnation av gruppbostad enligt lag om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) på fastigheten Smedby 19:114. Färdigställande planerades till andra kvartalet 2014 men har fördröjts på grund av överklagad byggtreprenad-upphandling. Under den här tiden har socialförvaltningen fått indikationer på att den gemensamhetsyta som är ritad inte är tillräcklig enligt den nya myndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Det är IVO som ger tillstånd till privata utförare som nämnden anlitar som driftentreprenörer. Kommunala utförare behöver inget tillstånd men förväntas ändå följa samma regler. IVO kan inte ge förhandsbesked, men socialförvaltningen har haft muntlig kontakt med dem och även fått information om hur privata utförare fått tillstånd nekat i andra kommuner.

Justeringen innebär en utökning av gemensamhetsytan i form av ett separat TV-/uppehållsrum om ca 20 kvm. Utökningen medför en ökad investering om ca 500 tkr (totalt 12,9 Mkr) och därmed en ökad hyreskostnad om maximalt ca 50 tkr/år (totalt ca 1 139 tkr/ år).

Den ökade hyreskostnaden bedöms som skäligen byggkostnadssynpunkt samt motiverad för att säkerställa funktionella och attraktiva gemensamhetsytor som uppfyller de krav som ställs på denna typ av boende.

Kommunstyrelsen fattade den 11 augusti beslut om att godkänna den ovan beskrivna förändringen.

Bilagor

1. Utdrag ur Kommunstyrelsens protokoll 2014-08-11
2. Tjänsteutlåtande från ekonomienheten daterat 2014-06-30

Anne Simmasgård

Socialchef

Sara Eriksson

Sakkunnig funktionshinder

KS § 7:15

Dnr. KS 2014/0214

Byggnation av ny gruppbofastad, Smedby 19:114 – utökning av byggnadens yta

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Det maximala beloppet för Armada kommunfastigheter AB:s investering avseende nybyggnation av gruppbofastad på Smedby 19:114 höjs från 12,4 Mkr till 12,9 Mkr.
2. Det maximala belopp, för vilket Vård- och omsorgsnämnden fått i uppdrag att med Armada Fastighets AB teckna hyresavtal, höjs från 1 088 724 kr/år till maximalt 1 139 000 kr/år.
3. Finansiering av den ökande hyreskostnaden sker inom Vård- och omsorgsnämndens tilldelade ram.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har tidigare tagit beslut om nybyggnation av gruppbofastad på fastigheten Smedby 19:114. Efter att projektering slutförts och beslut tagits har ett behov av utökad gemensamhetsutrymme framkommit. Förslaget till ändring medför en ökad årlig hyreskostnad om maximalt 50 tkr.

Beslutsunderlag

Ekonomienhetens tjänsteutlåtande daterat 2014-06-30.

Jäv

Anas Abdullah (S) anmäler jäv och lämnar lokalen. Hans Johansson (S) ersätter Anas Abdullah (S) under detta ärende.

Förslag till beslut

- Michaela Fletcher Sjöman (M) yrkar bifall till ekonomienhetens beslutsförslag innebärande att
1. Det maximala beloppet för Armada kommunfastigheter AB:s investering avseende nybyggnation av gruppbofastad på Smedby 19:114 höjs från 12,4 Mkr till 12,9 Mkr.
  2. Det maximala belopp, för vilket Vård- och omsorgsnämnden fått i uppdrag att med Armada Fastighets AB teckna hyresavtal, höjs från 1 088 724 kr/år till maximalt 1 139 000 kr/år.
  3. Finansiering av den ökande hyreskostnaden sker inom Vård- och omsorgsnämndens tilldelade ram.

Forts.

Forts. KS § 7:15

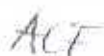
Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletcher Sjömans (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Akten

Tjänsteutlåtande

Ekonomienheten

Till Kommunfullmäktige

Datum 2014-06-30

Dnr KS 2014/0214

Byggnation av ny gruppbostad, Smedby 19:114 – utökning av byggnadens yta

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har tidigare tagit beslut om nybyggnation av gruppbostad på fastigheten Smedby 19:114. Efter att projektering slutförts och beslut tagits har ett behov av utökat gemensamhetsutrymme framkommit. Förslaget till ändring medför en ökad årlig hyreskostnad om maximalt 50 tkr.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Det maximala beloppet för Armada kommunfastigheter AB:s investering avseende nybyggnation av gruppbostad på Smedby 19:114 höjs från 12,4 Mkr till 12,9 Mkr.
2. Det maximala belopp, för vilket Vård- och omsorgsnämnden fått i uppdrag att med Armada Fastighets AB teckna hyresavtal, höjs från 1 088 724 kr/år till maximalt 1 139 000 kr/år.
3. Finansiering av den ökande hyreskostnaden sker inom Vård- och omsorgsnämndens tilldelade ram.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har tidigare tagit beslut om nybyggnation av gruppbostad på fastigheten Smedby 19:114. Färdigställande planerades till andra kvartalet 2014 men har fördröjts på grund av överklagad upphandling. Under tiden för överklagandet har ett behov av justering av planlösning vuxit fram. Justeringen innebär en utökning av gemensamhetsytan i form av ett separat TV-/uppehållsrum om ca 20 kvm. Utökningen medför en ökad investering om ca 500 tkr (totalt 12,9 Mkr) och därmed en ökad hyreskostnad om maximalt ca 50 tkr/år (totalt ca 1 139 tkr/år).

Förvaltningens slutsatser

Den ökade hyreskostnaden bedöms som skäligen byggkostnadssynpunkt samt motiverad för att säkerställa funktionella och attraktiva gemensamhetsytor som uppfyller de krav som ställs på denna typ av boende.

Tjänsteutlåtande

Tidigare beredning och beslutsunderlag

- Kommunfullmäktige har behandlat ärendet 2013-09-09, § 6:15.
- Kommunstyrelsen har behandlat ärendet 2013-08-21, § 8:5.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2013-08-12, § 9:10.
- Ekonomienhetens tjänsteutlåtande daterat 2013-06-03.
- Vård- och omsorgsnämnden har behandlat ärendet 2013-04-23, § 107.
- Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2013-04-19.

Bilagor

1. Utdrag ur Kommunfullmäktiges protokoll 2013-09-09, § 6:15.
2. Utdrag ur Kommunstyrelsens protokoll 2013-08-21, § 8:5.
3. Ekonomienhetens tjänsteutlåtande daterat 2013-06-03.
4. Utdrag ur Vård- och omsorgsnämndens protokoll 2013-04-23, § 107.
5. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2013-04-19.

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Emil Sjölund
Fastighetsekonom

5.

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS per 2014-06-30 från Vård- och omsorgsnämnden

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-08-13

Dnr VON 2014/0043-739

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS 2014-06-30 från Vård- och omsorgsnämnden

Sammanfattning

Rapporten avser äldreomsorg enligt SoL och omsorg till personer med funktionsnedsättning enligt SoL och LSS.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Anteckna rapporten till protokollet.
2. Överlämna rapporten till Kommunfullmäktige.

Bakgrund

Kommunen har skyldighet enligt 16 kap 6 f § Socialtjänstlagen (SoL) och enligt 28 f § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och revisorerna rapportera gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

Vård- och omsorgsnämnden ska även lämna statistikrapport till Kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för gynnande beslut.

Förvaltningens slutsatser

Det fanns tjugotvå ej verkställda beslut enligt SoL att rapportera den 30 juni 2014. Femton beslut avser särskilt boende, ett parboende, ett avser trygghetslarm, två dagverksamhet, ett kontaktperson och två beslut växelboende.

Det fanns elva ej verkställda beslut enligt LSS att rapportera den 30 juni 2014. Tio beslut avser bostad med särskild service för vuxna och ett avser daglig verksamhet.

SoL

Kvinna född 1928 beslut särskilt boende 2012-10-09. Tackat nej till erbjudande 2013-02-07, 2013-04-24, 2013-05-27, 2014-01-15 och 2014-03-24. Önskar komma till namngivet boende och då flytta samtidigt med maken.

Man född 1925 beslut särskilt boende 2012-10-09. Tackat nej till erbjudande 2013-02-07, 2013-04-24, 2013-05-27, 2014-01-15 och 2014-03-24. Önskar komma till namngivet boende och då flytta samtidigt med maken.

Tjänsteutlåtande

Man född 1938 beslut parboende för maka i särskilt boende 2013-03-18. Tackat nej 2013-10-21. Avliden 2014-04-27.

Man född 1932 beslut särskilt boende 2013-06-03. Tackat nej till erbjuden lägenhet 2013-09-18, 2013-10-24 och 2014-05-13. .

Man född 1936 beslut särskilt boende 2013-09-25. Tackat nej till erbjuden lägenhet 2014-02-17. Återtagit ansökan 2014-04-11.

Kvinna född 1920 beslut särskilt boende 2013-10-21. Tackat nej till erbjuden lägenhet 2013-11-12 och 2014-03-05. Avliden 2014-04-30.

Kvinna född 1917 beslut särskilt boende 2013-11-25. Tackat nej till erbjuden lägenhet 2014-03-05 och 2014-05-30.

Man född 1930 beslut dagverksamhet 2013-12-17. Har inte kunnat verkställas pga bott på korttidsboende och därefter växelboende. Verkställt 2014-04-29.

Kvinna född 1929 beslut särskilt boende 2013-12-19. Verkställt 2014-05-19.

Man född 1923 beslut särskilt boende 2013-12-20. Tackat nej till erbjuden lägenhet 2014-04-01. Verkställt 2014-04-29.

Kvinna född 1926 beslut trygghetslarm 2014-01-30. Beslutet upphör 2014-05-15.

Kvinna född 1942 beslut särskilt boende 2014-01-29. Verkställt 2014-05-22.

Man född 1966 beslut kontaktperson 2014-01-14. Beslutet kommer inte att verkställas 2014-05-26.

Man född 1925 beslut särskilt boende 2014-02-27. Verkställt 2014-06-09.

Man född 1931 beslut särskilt boende 2014-02-04. Verkställt 2014-07-07.

Man född 1938 beslut växelboende 2014-02-05. Beslutet kommer inte att verkställas 2014-06-01.

Kvinna född 1936 beslut dagverksamhet 2014-03-25. Beslut kommer inte att verkställas 2014-07-30

Man född 1932 beslut särskilt boende 2014-03-03. Verkställt 2014-07-22

Man född 1936 beslut särskilt boende 2014-03-11. Verkställt 2014-07-29.

Man född 1934 beslut särskilt boende 2014-03-26. Avliden 2014-07-11.

Kvinna född 1921 beslut särskilt boende 2014-03-27. Ej verkställt pga saknas ledig lägenhet.

Man född 1927 beslut utökning växelboende 2014-03-07. Ej verkställt pga saknas ledig plats

Tjänsteutlåtande

LSS

Man född 1990 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-04-24. Tackat nej till erbjudande 2013-09-17 och 2014-02-19. Beslutet upphört 2014-04-30.

Man född 1992 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-05-03. Väntar på ett visst boende enligt eget önskemål.

Man född 1992 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-07-25 samt beslut om daglig verksamhet 2013-07-25. Har ett alternativ boende enligt SoL i avvaktan på LSS-boende. Väntar på ett visst boende enligt eget önskemål.

Kvinna född 1993 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-08-19. Tackat nej till erbjudande om boende i upphandlad verksamhet utanför kommunen 2013-12-09. Verkställt 2014-07-01.

Man född 1989 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-08-29. Tackat nej till erbjudande 2013-10-18 och 2014-04-15 om boende i upphandlad verksamhet utanför kommunen.

Man född 1990 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-09-18. Tackat nej till erbjudande 2013-09-20, 2013-10-21 och 2014-03-06.

Man född 1991 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-10-04. Tackat nej till erbjudande om boende i upphandlad verksamhet utanför kommunen 2013-12-10 och 2014-07-22.

Man född 1994 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-10-15. Ej kunnat verkställas, saknas ledig lägenhet i LSS-boende.

Man född 1988 beslut bostad med särskild service för vuxna 2013-11-22. Tackat nej till erbjudande om boende i upphandlad verksamhet utanför kommunen 2013-12-20.

Man född 1992 beslut bostad med särskild service för vuxna 2014-03-12. Ej verkställt pga saknas ledig lägenhet.

Anne Simmasgård
Socialchef

Sigbritt Sundling
Enhetschef

Expedieras

Kommunfullmäktige

6.

**Redovisning av synpunkter och klagomål
Vård- och omsorgsnämnden 2014-01-01 –
2014-06-30**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-08-12

Dnr VON 2014/0028-108

Redovisning av synpunkter och klagomål Vård- och omsorgsnämnden 2014-01-01 - 2014-06-30

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Redovisningen av synpunkter och klagomål för perioden 2014-01-01 – 2014-06-30 noteras till protokollet.

Förvaltningens slutsatser

Vård- och omsorgsnämnden fattade 2010-08-24 (VON § 161/2010) beslut om riktlinjer för hantering av synpunkter och klagomål. Enligt riktlinjerna ska inkomna synpunkter och klagomål på Vård- och omsorgsnämndens verksamhet redovisas till nämnden varje halvår. Under perioden januari-juni 2014 har tio stycken synpunkter/klagomål inkommit varav sju avser äldreomsorg och tre avser funktionshinder. Synpunkterna och klagomålen finns att tillgå under sammanträdet.

Bilagor

1. ”Sammanställning av inkomna synpunkter och klagomål till Vård- och omsorgsnämnden 2014-01-01 – 2014-06-30”

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Linda Turula
Administrativ samordnare

Sammanställning av inkomna synpunkter och klagomål till Vård- och omsorgsnämnden 2014-01-01 – 2014-06-30

Äldreomsorg

Inkom: 2014-01-20

Avser: Korttidsenheten och Enebacken

Klagomål/synpunkt: Klagomål via webbformulär på kommunens hemsida om att ”äldre ligger och dör på korttidsenheten och enebacken helt ensamma dom ber om sällskap men får vänta som svar” samt fråga om när detta ska åtgärdas.

Åtgärder och återkoppling: Ingen åtgärd då klagomålet är framfört av anonym avsändare.

Inkom: 2014-01-20

Avser: Omvårdnadshuset Danderyd

Klagomål/synpunkt: Anhörig framför klagomål om att den enskilde placerades på fel slags boende utifrån dennes omfattande omsorgsbehov efter sjukhusvistelse, bristande kommunikation mellan ledning och personal gällande den enskildes kostbehov, bristande omsorg samt ”förkyld” sjukvårdspersonal trots att den äldre inte fick utsättas för smitta.

Åtgärder och återkoppling: Klagomålet överlämnas till verksamhetschefen på Omvårdnadshuset för handläggning. Av verksamhetschefens svar framgår att man har kunnat erbjuda vård utifrån beställningen och insatserna i biståndsbeslutet samt att den äldres kostbehov har tagits i beaktande och finns rapporterade i systemet. På nästkommande arbetsplatsträff kommer man att påminna om omvårdnadsrutinerna och vikten av att fråga kunden hur de vill ha de olika omvårdnadsmomenten. Berörd personal skickades efter insjuknandet hem senare samma dag varefter chefen hade samtal med vederbörande.

Inkom: 2014-02-06

Avser: Hemtjänst i egen regi, husläkarmottagningen, Danderyds sjukhus samt äldreboende i annan kommun.

Klagomål/synpunkt: Anhörig till enskild med demenssjukdom framför klagomål brevlades angående bemötande och samverkan mellan de olika vårdinstanserna. Klagomål framförs även gällande placering av den enskilde på ett äldreboende som inte kunnat tillgodose omvårdnadsbehoven, avvikelse i läkemedelshanteringen varpå anmälaren inte blivit informerad om huruvida distriktssköterskan gjort en lex Maria-anmälan av händelsen, brister i omsorgen, bristfällig schemaläggning av hemtjänstbesök samt av matinköp och måltider, brist på utomhusvistelser och stimulans.

Åtgärder och återkoppling: Enhetschefen på biståndsenheten kontaktar anmälaren. Man kommer överens om att anmälaren tar kontakt med husläkarmottagningen för att bekräfta huruvida lex Maria-anmälan gjorts angående läkemedelsavvikelsen.

Anmälan framför att kunskaperna om demenssjukdomar varierar hos personal i verksamheterna. Enhetschefen och anmälan konstaterar att brevet kan användas som underlag för att diskutera och planera för hur verksamheterna kan förebygga och förhindra att liknande situationer uppstår igen. Anmälan är efter samtalet nöjd med återkopplingen på brevet.

Inkom: 2014-03-19

Avser: Fixartjänsten

Klagomål/synpunkt: Anmälan fick inte kontakt med fixartjänsten på en helgdag då denne skulle ha behövt hjälp med en hushållssyssla.

Åtgärder och återkoppling: Sakkunnig svarar anmälan. Anmälan hade en broschyr med inaktuella kontaktuppgifter och sakkunnig informerar om att fixartjänsten endast är öppen på vardagar. Sakkunnig skickar broschyr med aktuella kontaktuppgifter till anmälan. Anmälan informeras även om att man kommer att se över hur bokningssystemet för fixartjänsten fungerar för att undvika framtida oklarheter kring vart man kan vända sig för att nå fixartjänsten.

Inkom: 2014-05-06

Avser: Solgårdens hemtjänst

Klagomål/synpunkt: Anhörig framför synpunkter angående att det är för många olika anställda inom hemtjänsten som besöker den enskilde, bemötande, bristfällig planering och information kring tiderna för hemtjänstbesöken, för stort tidsspann på besöken, bristfällig information om uteblivna besök, för få utevistelser, bristande rutiner kring dörrlåsning och utloggning när den anställda går, möjlighet till källsortering samt önskemål att de anställda bär namnbricka vid besök.

Åtgärder och återkoppling: Enhetschefen har samtal med anmälan och anmälan går igenom de insatser som ska genomföras dagligen hos den enskilde. Chefen skriver tydlig information om insatser till personalen i schemaläggningssystemet enligt anmälares önskemål. Anmälan informeras om att den personal som besökt den enskilde inte finns kvar i verksamheten men att enheten har flyttat om ordinarie personal så att det inte blir alltför många olika personer som besöker den äldre. Anmälan poängterar att denne är mycket nöjd med hemtjänsten, att de flesta gör ett fantastiskt jobb och hoppas att det ska bli bättre när den nya personalen blir mer vana vid arbetsrutinerna.

Inkom: 2014-06-13

Avser: Solgårdens hemtjänst

Klagomål/synpunkt: Närstående framför klagomål via webbformulär på kommunens hemsida om fyra uteblivna hemtjänstbesök. Man har inte heller ringt den enskilde för att stämna av att denne mår bra.

Åtgärder och återkoppling: Klagomålet överlämnas till enhetschefen inom hemtjänst. Två besök uteblev vilket berodde på brister i det nya schemaplaneringssystemet samt bristande information till personal om utökade insatser. De två andra besöken utfördes och finns registrerade i systemet. Händelsen har medfört att två anställda ser över schemaplaneringen varje dag för att undvika uteblivna besök. Verksamhetsledaren informerar personalen om eventuella schemaförändringar vid morgonmötena.

Verksamhetsledaren har informerat anhörig om vidtagna åtgärder och anmälaren är mycket nöjd med hur allt har fungerat sedan den inträffade händelsen.

Inkom: 2014-06-19

Avser: Vårdbo

Klagomål/synpunkt: Anhörig framför klagomål angående att löftet om duschning två gånger i veckan inte har uppfyllts och att den enskilde endast får duscha en gång i veckan. Enligt anmälaren har personalen sagt att detta beror på tidsbrist.

Åtgärder och återkoppling: Sakkunnig informerar anmälaren att verksamhetschefen kontaktades direkt efter mottagandet av klagomålet och påtalar att det är oacceptabelt att inte erbjuda en enskild hjälp med duschning efter eget önskemål. Ersättare för verksamhetschefen bekräftar att anhöriga haft möte med verksamhetschefen några veckor tidigare. Verksamhetschefen på Vårdbo påtalar senare i sitt svar att vårdpersonalen gärna hjälper till vid dusch men kan inte alltid göra det genast då den enskilde önskar. Man lovar dock att göra sitt bästa för att det andra dusch tillfället i veckan ska ske enligt den enskildes önskemål. Verksamheten arbetar hela tiden för att förbättra planeringen av insatser i syfte att kunna tillgodose samtliga brukares individuella behov och önskemål. Ärendet kommer att följas upp av verksamhetschefen framöver. Anmälaren är tacksam över vidtagna åtgärder.

Funktionshinder

Inkom: 2014-01-13

Avser: Skogstäppan

Klagomål/synpunkt: En boendes f.d. make/a framför klagomål telefonledes angående bemötandet från personalen på Skogstäppan och att de har förbjudit anmälaren att ringa till verksamheten eller att besöka verksamheten.

Åtgärder och återkoppling: Samtal med verksamheten påvisar att den f.d. maken/an har uppträtt oerhört hotfullt mot personal och mot boende. Den boende som berörs tycker att situationen är obehaglig och personalen har försökt skydda denne. Sakkunnig bedömer att personalen har gjort det de har bedömt varit rätt genom att skydda verksamheten och den boende.

Inkom: 2014-01-20 och 2014-05-14

Avser: Skogstäppan

Klagomål/synpunkt: Klagomål från f.d. anställd angående ägarförhållanden, omvårdnad, bristfällig tillgänglighet på personal nattetid och verksamhetschefens tillgänglighet i överlag, städning, måltider, ett självmordsförsök som inte anmälts och rutiner kring medicinering.

Åtgärder och återkoppling: Verksamhetschefen svarar på klagomålet och bekräftar att det finns schemalagda rutiner för städning i de boendes lägenheter, att de boende alltid informeras vid inflyttning om var jourpersonalen befinner sig nattetid och hur dessa kan nås. Det finns lokala rutiner för matinköp och måltider för att försäkra att maten är av god kvalitet och de boendes önskemål gällande inköp, matsedel och tillagningssätt tas i beaktande. Verksamhetschefen finns alltid tillgänglig via mail och telefon.

Det finns även tydliga funktions- och rollbeskrivningar för samtlig personal. Verksamhetschefen redogör även för rutinerna kring sekretess, tystnadsplikt, meddelarfrihet osv. Verksamheten har haft kontinuerlig kontakt med Danderyds sjukhus rörande situationen för en av de boende, samt även rapporterat självmordsförsök till medicinskt ansvarit sjuksköterska.

Inkom: 2014-06-17

Avser: Norrgårdsvägen 35

Klagomål/synpunkt: Klagomål från förvaltare till ungdom gällande information, enhetens arbetssätt, kontaktperson på boendet och bristande fritidsplanering. Ungdomens fritidsaktivitet har tidvis inte har kunnat genomföras pga. personalbrist. Förvaltaren framför också att enhetschefen inte tar tag i personalfrågor och ser inte till att iordningsställa gemensamhetsutrymmena.

Åtgärder och återkoppling: De berörda parterna har ett möte för genomgång av klagomålen samt åtgärder. Verksamhetschefen informerar om kontaktmannaskapsuppdraget och ansvarsfördelningen bland personalen. Efter sommaren utökas personalstyrkan en kväll i veckan för att möjliggöra aktiviteter tillsammans eller enskilt med de boende. Man planerar att ha ett möte i veckan med de boende så att de själv kan bestämma aktiviteter och om dessa ska genomföras gemensamt eller inte. Kontaktpersonen ska fortsättningsvis i högre grad bidra till att ungdomen även känner tillit till övrig personal samt motivera ungdomen att gå till arbetet. Enhetschef får i uppdrag att tydliggöra roller och ansvar för personalgruppen och att skyndsamt iordningsställa gemensamhetsutrymmena. Biståndshandläggaren respektive verksamhetschefen kommer att ha uppföljning med ungdomen gällande boendeinsatsen och åtgärderna.

8.

**Vård- och omsorgsnämndens
månadsuppföljning per 2014-06-30**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-08-15

Dnr VON 2014/0038-042

Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per 2014-06-30

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslutar för egen del

1. Månadsuppföljning per 2014-06-30 och prognos per 2014-12-31 noteras.
2. Månadsuppföljning och prognos överlämnas till Kommunstyrelsen.

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen besluta

3. Vård- och omsorgsnämnden får förfogande över cirka hälften av tillgänglig lokalyta i anslutning till Solskiftets korttidsvistelse och korttidstillsyn (LSS).
4. Kommunstyrelsen ersätts med 150 tkr på årsbasis från Vård- och omsorgsnämndens befintliga budgetram.
5. Beslutet gäller fram till sommaren 2015.

Förvaltningens slutsatser

Vård- och omsorgsnämnden visar för perioden till och med juni ett underskott på -221 tkr. Nämnden visar en positiv budgetavvikelse på kostnadssidan, men en desto större negativ avvikelse avseende intäkter. Psykiatrin samt LSS-verksamheten är de områden som står för nämndens underskott medan äldreomsorgen samt personlig assistans visar på överskott gentemot budget.

Nämnden föreslås få förfogande över tillgänglig lokal i anslutning till LSS-verksamhet för att på så sätt lösa ökade behov, istället för att köpa externa platser till dess att gruppboenden Hantverkaren står klar.

Bilagor

1. ”Ekonomisk uppföljning per den 30 juni, Vård- och omsorgsnämnden”

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Lisen Moll
Controller

Expedieras

Kommunstyrelsen

Lisen Moll
Controller

Ekonomisk uppföljning per den 30 juni, Vård- och omsorgsnämnden

Ekonomisk sammanställning

BUDGETUPPFÖLJNING JUNI 2014

Vård- och omsorgsnämnden

Förvaltningschef: Anne Simmasgård

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - JUNI			
	Budget 2014	Prognos 2014	Budget- avvikelse	Utfall 2013	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Verksamhetens intäkter								
Avgifter	22 572	22 572	0	21 070	11 286	10 876	-410	96%
Övriga intäkter	43 428	41 278	-2 150	51 771	21 715	19 918	-1 797	92%
Summa intäkter	66 000	63 850	-2 150	72 841	33 001	30 794	-2 207	93%
- Varav Interna intäkter								
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	-22 782	-23 152	-370	-23 180	-11 394	-11 418	-24	100%
Lokal kostnader	-39 593	-39 593	0	-38 604	-19 796	-19 269	527	97%
Kapitalkostnader	-923	-923	0	-949	-462	-358	104	77%
Köp av verksamhet	-481 091	-480 471	620	-481 394	-240 546	-238 441	2 105	99%
Övriga kostnader	-32 612	-33 012	-400	-26 882	-16 305	-17 031	-726	104%
Summa kostnader	-577 001	-577 151	-150	-571 009	-288 503	-286 517	1 986	99%
- Varav interna kostnader								
Verksamhetens nettokostnad	-511 001	-513 301	-2 300	-498 169	-255 502	-255 723	-221	100%

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - JUNI			
	Budget 2014	Prognos 2014	Budget- avvikelse	Utfall 2013	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Nämnd och ledningsstab	-28 920	-29 290	-370	-22 130	-14 461	-13 984	477	97%
Särskilt boende	-124 188	-124 488	-300	-118 187	-62 094	-61 968	126	100%
Korttidsplatser äldreomsorg	-38 665	-36 515	2 150	-40 465	-19 333	-18 189	1 144	94%
Hemtjänst	-89 748	-89 748	0	-88 301	-44 875	-44 692	183	100%
Övrig äldreomsorg	-10 112	-8 872	1 240	-8 294	-5 057	-4 282	775	85%
Korttids LSS	-18 953	-20 453	-1 500	-19 076	-9 477	-10 536	-1 059	111%
LSS-boende	-96 229	-97 229	-1 000	-97 558	-48 111	-48 569	-458	101%
Daglig verksamhet LSS	-30 761	-31 761	-1 000	-30 675	-15 381	-15 868	-487	103%
Övrig LSS-verksamhet	-7 684	-7 584	100	-7 752	-3 843	-3 833	10	100%
Vård psyk funktionshindrade	-13 301	-18 191	-4 890	-14 264	-6 651	-9 360	-2 709	141%
Övrig omsorg psyk funk hindr	-15 591	-15 141	450	-15 428	-7 796	-7 789	6	100%
Personlig assistans LSS	-11 949	-9 829	2 120	-11 885	-5 974	-4 539	1 435	76%
Personlig assistans SFB	-23 510	-22 810	700	-22 816	-11 755	-11 419	336	97%
Personligt Ombud	-1 390	-1 390	0	-1 340	-695	-695	0	100%
Verksamhetens nettokostnad	-511 001	-513 301	-2 300	-498 169	-255 502	-255 723	-221	100%

Sammanfattning

Nämndens utfall för perioden uppgår till -255 723 tkr vilket motsvarar 100 % av periodbudgeten och ger en budgetavvikelse på -221 tkr. Psykiatrin och LSS-verksamheterna visar på underskott för perioden och ett stort väntat underskott för året, vilket till stor del reduceras av överskott inom äldreården. Prognosen för helåret är -513 301 tkr vilket ger ett underskott på -2 300 tkr för 2014.

Kommentarer till periodens utfall

Budgetavvikelse intäkter

Sett till redovisning per slag kan vi konstatera att även om det i dagsläget finns en positiv avvikelse på kostnadssidan så har vi en så pass stor negativ budgetavvikelse på intäktsidan med -2 207 tkr att nämnden totalt sett visar på underskott för årets första halvår. Det är främst särskilt boende samt LSS-boende vuxna som avviker vad gäller intäkter. Överlag är det övriga intäkter som avviker.

Budgetavvikelse per verksamhet

Vård för psykiskt funktionshindrade är den post där vi kan se störst budgetavvikelse i utfallet. Ackumulerat för perioden ligger avvikelsen på -2 709 tkr. Det utgörs av volymökningar i kombination med dyrare placeringar än budgeterat. LSS-verksamheten fortsätter att visa negativa avvikelser på såväl boende som korttids och daglig verksamhet. LSS-boende barn visar på överskott, men då LSS-boende vuxna samt även daglig verksamhet och korttidsvistelse barn visar på underskott så visar LSS-verksamheten som helhet på underskott om -1 994 tkr.

Äldreården däremot är vad som genom visat överskott reducerar ovan nämnda underskott, korttidsplatser har överskott på 1 144 tkr, hemtjänst och särskilt boende har tillsammans över 300 tkr i överskott och posten övrig äldreomsorg visar på +775 tkr. Till viss del handlar det om reserverade kostnader i december som när de vändes i år var större än utfallet, vilket redovisningsmässigt drar ner kostnaderna. Utöver dessa är det även så att vi inte har kostnader i samma omfattning som budget, vilket påverkar att överskottet väntas öka fram till årsskiftet. Utfallet för hemtjänst i maj var lägre än beräknat och den preliminära uppbokningen som låg förra månaden, vilket även bidrar till att den uppbokning av hemtjänst som ligger för juni är något lägre än tidigare.

Personlig assistans fortsätter att visa positiva budgetavvikelser. Som noterats tidigare har vi där fått in intäkter om drygt 800 tkr från försäkringskassan som avser 2013 som bidrar till detta överskott, utöver det utgörs det av volymminskningar som påverkar utfallet.

Kommentarer till bokslutsprognos

Bokslutsprognosen för juni månad är -513 301 tkr, vilket ger en budgetavvikelse på -2 300 tkr, en klar förbättring sedan föregående månadsuppföljning.

Nämnd och ledningsstab är justerat på grund av rekryteringar som kommer att genomföras som inte ligger med i budget vilket påverkar utfallet med ca 500 tkr under året. Sedan har vi en väntad intäkt av engångskaraktär som avser stimulansbidrag från Kommunförbundet Stockholms Län på 130 tkr som avser vårt arbete med införande av digitala trygghetslarm.

Korttidsplatser äldreomsorg är justerat med en positiv budgetavvikelse om 2 150 tkr för helåret, vilket inkluderar förändringar i placeringar, poster av engångskaraktär (ex. omfattande sjukdomsfall samt vända uppbokningar i början av året) samt förändringar i väntad momskompensation på grund av dessa justeringar.

Särskilt boende visar på ett litet överskott procentuellt sett men då vi trots lägre kostnader på verksamheten har lägre intäkter, har vi för årsberäkningen lagt en negativ avvikelse. Personlig assistans har inte kunnat beräknas linjärt utifrån dagens avvikelse då ca 800 tkr av överskottet är av engångskaraktär, men då verksamheten visar på stigande överskott har vi beräknat årets bokslutsprognos till 2 820 tkr kombinerat för LSS och SFB.

Det är med andra ord psykiatrin samt LSS-verksamheten som står för nämndens underskott, i utfall såväl som i bokslutsprognos. Personlig assistans väger upp en hel del med ett väntat överskott samt att äldreomsorgen beräknas visa på överskott för 2014.

Åtgärdsplan

Verksamheten vid Solskiftets korttidsvistelse och korttidstillsyn (LSS) är full. Ytterligare lokaler skulle behövas för att tillgodose efterfrågan av korttidsvistelse på helger. Behovet har förstärkts i och med att det finns kvar personer i verksamheten på grund av att gruppboenden Hantverkaren har blivit försenad.

Det finns en lokal i anslutning till verksamheten som står tom och där det tidigare bedrivits fritidsverksamhet. Det är Kommunstyrelsen som idag bekostar hyran. Vård- och omsorgsnämnden föreslås nu tillfälligt förfoga över cirka hälften av lokalytan, under en begränsad tid till dess att Hantverkaren står färdig. Det skulle göra att nämnden inte behöver köpa platser av externa ramavtalsaktörer, exempelvis Enigma, till en högre ersättning. Förvaltningen bedömer att med en ersättning till Kommunstyrelsen för lokalen på 150 tkr på årsbasis, skulle detta vara ett mer lönsamt alternativ än att köpa annan verksamhet. Lösningen föreslås gälla från snarast möjligt tills i maj 2015.

Nyckeltal

Nyckeltal äldreomsorg	Budget 2014	Prognos 2014	Utfall 2013
Särskilt boende, årsplatser	212	211	211
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 905	1 700	1 838
Korttidsplatser, antal dygn	18 504	18 834	19 948
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 154	2 093	2 227
Utskrivningsklara, antal dygn	129	68	151
Utskrivningsklara, snittkostnad/dygn	3 279	3 678	2 570
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	231 968	235 752	232 531
- varav extern regi	45%	46%	45%
Hemtjänst, antal kunder	520	507	511
Hemtjänst, pris/utförd timme	382	387	375

Nyckeltal funktionshinder	Budget 2014	Prognos 2014	Utfall 2013
Boende, antal vuxna egen regi	100	100	100
Boende, antal vuxna extern regi	24	24	21
Boende, antal barn	15	15	17
Daglig verksamhet enl. LSS, antal personer	168	176	168
Daglig verksamhet enl. LSS, antal dagar	39 150		38 830
Korttidsvistelse, antal dygn	3 733		4 352
Korttidstillsyn, antal barn	26	26	29
Hem för vård och boende (HVB), antal dygn	6 935	9 500	7 435
Hem för vård och boende (HVB), snittkostnad/dygn	1 926	1 866	2 048
Boendestöd, antal personer	113	117	117
Boendestöd, antal timmar	12 450	14 256	12 605
Sysselsättning enl. SoL, antal pass	6 658		6 521
Personlig assistans LSS, antal timmar	45 206		42 826
Personlig assistans LSS, antal personer	21		19
Personlig assistans SFB, antal personer	74		74

9.

**Vård- och omsorgsnämndens budget 2015,
plan 2016-2017**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-08-15

Dnr VON 2014/0064-041

Vård- och omsorgsnämndens budget 2015, plan 2016-2017

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Godkänna budget för 2015 och plan för 2016-17.
2. Begära budgetförstärkning för införandet av digitala trygghetslarm med en investeringskostnad motsvarande 1 mkr och en årlig driftskostnadsökning med 1,259 mkr.
3. Överlämna budget 2015 och plan 2016-17 till Kommunstyrelsen.

Förvaltningens slutsatser

Kommunfullmäktige har fastställt Vård- och omsorgsnämndens preliminära budgetram till 533 500 tkr för år 2015. Det innebär en ökad ram för nettokostnader med 22 500 tkr jämfört med budget 2014. Nettoförändringen innehåller indexuppräknings motsvarande 9,5 mkr och volymökningar motsvarande 13 mkr.

Utöver ramen har Vård- och omsorgsnämnden behov av budgetförstärkning för införandet av digitala trygghetslarm med en investeringskostnad motsvarande 1 mkr och en årlig driftskostnadsökning med 1,259 mkr.

Bilagor

1. "Vård- och omsorgsnämndens budget 2015, plan 2016-17" inkl. bilaga 1-8, 2014-08-18.

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Lisen Moll
Controller

Expedieras

Kommunstyrelsen

2014-08-18

Vård- och omsorgsnämnden

Budget 2015, Plan 2016-17

Innehållsförteckning

Ekonomisk sammanställning	3
Ansvar och uppgifter	4
Övergripande	4
Ledning och myndighetsutövning	4
Äldreomsorg	4
Omsorgen om personer med funktionsnedsättning	4
Mål och riktlinjer	5
Åtgärder och måluppfyllelse	6
Miljömål	10
Styrtal	11
Övergripande	11
Äldreomsorg	11
Funktionshinder	11
Förändringar i förhållande till budget 2014	11
Lokaler	12
Utveckling och förändringar	14
E-hälsa	14
Bostadssituationen	14
Kostnadsökningar inom funktionshinderområdet	14
Valfrihet inom särskilt boende och etablering av nya verksamheter	14
Valfrihet	15
Ansvar för hälso- och sjukvård i LSS-verksamheter	15
Hemsjukvård	15
De nya demensriktlinjerna	16
Förebyggande och uppsökande verksamhet	16
Ekonomisk riskanalys	16

Ordförande: Mikael Ottosson
Förvaltningschef: Anne Simmasgård

Ekonomisk sammanställning

Driftredovisning per slag tkr	Budget 2014	Budget 2015	Plan 2016 exkl prisutv.	Plan 2017 exkl prisutv.
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	22 571	24 003	24 003	24 003
Övriga intäkter	43 429	44 297	44 297	44 297
Summa Intäkter	66 000	68 300	68 300	68 300
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-22 782	-23 229	-23 229	-23 229
Lokal kostnader	-39 655	-40 433	-40 433	-40 433
Kapitalkostnader	-923	-941	-941	-941
Köp av verksamhet	-481 090	-504 534	-519 534	-534 534
Övriga kostnader	-32 550	-32 662	-32 662	-32 662
Summa kostnader	-577 000	-601 800	-616 800	-631 800
Verksamhetens nettokostnader	-511 000	-533 500	-548 500	-563 500

Driftredovisning per verksamhet tkr	Budget 2015			
	Kostnad	Intäkt	Netto	Netto i %
Nämnd och Stab	-29 803	129	-29 673	6%
Särskilt boende	-172 883	34 232	-138 650	26%
Korttidsplatser äldre	-42 312	4 697	-37 615	7%
Hemtjänst	-96 908	8 645	-88 263	17%
Övrig äldreomsorg	-13 538	3 725	-9 813	2%
Korttids LSS	-18 769	929	-17 840	3%
LSS boende	-110 643	10 106	-100 537	19%
Daglig verksamhet LSS	-32 210	381	-31 829	6%
Övrig LSS	-7 857	22	-7 835	1%
Vård psykiskt funktionshindrade	-22 560	2 729	-19 831	4%
Övrig omsorg psyk funk hindr	-15 688	719	-14 969	3%
Personlig Assistans LSS	-11 862	606	-11 255	2%
Personlig Assistans SFB	-23 994	22	-23 972	4%
Personligt ombud	-2 771	1 354	-1 417	0%
Sammanlagt	-601 800	68 300	-533 500	100%

Kommunfullmäktige har fastställt Vård- och omsorgsnämndens preliminära budgetram till 533 500 tkr för år 2015. Det innebär en ökad ram för nettokostnader med 22 500 tkr jämfört med budget 2014. Nettoförändringen innehåller indexuppräknings motsvarande 9,5 mkr och volymökningar motsvarande 13 mkr.

Utöver ramen har Vård- och omsorgsnämnden behov av budgetförstärkning för införandet av digitala trygghetslarm med en investeringskostnad motsvarande 1 mkr och en årlig driftskostnadsökning med 1,259 mkr.

Ansvar och uppgifter

Övergripande

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens ansvar när det gäller att tillgodose behoven av vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), med undantag för driften av de kommunala resultatenheterna. Vård- och omsorgsnämnden är så kallad kundvals nämnd med ansvar för myndighetsutövning, beställning och finansiering av verksamheten, uppföljning av kvaliteten i verksamheten och av de utförda insatserna. Verksamheten är uppdelad i tre huvudområden: ledning och myndighetsutövning, äldreomsorg och omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Ledning och myndighetsutövning

Ledningsfunktionen omfattar förvaltningsledning och administration. Myndighetsutövning handläggs av biståndsenheten.

Äldreomsorg

Verksamheten omfattar service, stöd och omvårdnad i det egna hemmet för personer oavsett ålder (hemtjänst) samt särskilt boende, korttidsboende och dagverksamhet där även hälso- och sjukvårdsinsatser ingår. Dessutom ingår uppsökande och förebyggande verksamhet samt anhörigstöd.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning

Omsorgen enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) omfattar bostad med särskild service för barn och ungdomar samt bostad med särskild service och daglig verksamhet för vuxna. Övriga insatser som ingår är personlig assistans, ledsagning, kontaktperson, avlösarservice, korttidsvistelse och korttidstillsyn. Verksamheten omfattar dessutom stöd till personer med psykiskt funktionshinder och personligt ombudsverksamhet (PO). Anhörigstöd ingår i verksamhetsområdet.

Mål och riktlinjer

Kommunens vision är att Österåker 2020 ska vara länets mest attraktiva skärgårdskommun, den skärgårdskommun som flest väljer att flytta till, bo och verka i, starta företag i samt besöka; en skärgårdskommun i världsklass. Österåker ska präglas av framtidstro, mångfald och öppenhet.

Kommunfullmäktige har fastställt fyra inriktningsmål och uppdragit åt nämnderna att ta fram resultatmål tillsammans med nyckeltal och mätmetoder utifrån inriktningsmålen.

1. Ekonomi i balans

Resultatmål	Nyckeltal	Förvaltningens åtaganden
1.1. Genomlysna ersättningsmodeller	Antal genomlysningar	Genomlysning av ersättningen för personlig assistans, ledsagning och avlösning LSS, mat och nattpatrull.
1.2 Uppnå nollresultat	Utfall	Följa upp konsekvensen av LOV i särskilt boende. Professionell hantering av lägenheter och lokaler. Förbättra möjligheter till rekrytering av bistånds- och LSS handläggare. Användning av ändamålsenliga verktyg. Följa upp effekterna av nya riktlinjer från Socialstyrelsen. Förbereda övertagandet av HSL-ansvaret inom LSS.
1.3 Genomlysna kostnader med obalans eller stora förändringar	Antal genomlysningar	Analysera kostnadsökningar inom områden med underskott, t ex socialpsykiatri. Strategiskt arbete kring unga vuxna som söker daglig verksamhet, sysselsättning.

2. Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service

Resultatmål	Nyckeltal	Förvaltningens åtaganden
2.1 Öka antalet e-tjänster.	Antal e-tjänster	I samarbete med IT-enheten införa e-tjänster.
2.2 Strategi för e-hälsa	Ja/nej	Ta fram en strategi för e-hälsa.
2.3 Digitala trygghetslarm.	Ja/nej	Implementera plan för införande av digitala trygghetslarm.

3. Österåker ska vara bästa skolkommunen i länet

Resultatmål	Nyckeltal	Förvaltningens åtaganden
3.1 Bidra till en fungerande skolgång även för elever med funktionsnedsättning.	Antal samordnade individuella planer där skolan deltar.	Upprätta samordnade individuella planer (SIP) och kalla skolan där behov finns.

4. Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade

Resultatmål	Nyckeltal	Förvaltningens åtaganden
4.1 Säkerställa kvaliteten i verksamheten genom kvalitetsledningssystemet.	Antal kartläggningar och riskanalyser.	Genomföra processkartläggningar och riskanalyser.
4.2 Förbättra informationen om verksamheten med valmöjligheter.	Ja/nej	Utarbeta informationsmaterial om valbara verksamheter, inklusive möjligheter till jämförelser.
4.3 Öka den enskildes inflytande över sitt stöd.	Index för inflytande och delaktighet enligt SCB. Antal genomförandeplaner.	Följa upp att genomförandeplaner görs. Implementera ÄBIC.
4.4 Fokusera på ett kvalitetsområde per år.	Redovisning av arbetet.	Under 2015 är fokus utevistelse och utemiljö med inriktning på fysisk aktivitet.
4.5 Utveckla det förebyggande arbetet.	Redovisning av arbetet.	Särskilda förebyggande satsningar. Säkerställa en ändamålsenlig läkemedelsanvändning inom särskilt boende för äldre. Utarbeta regelverk som stimulerar enskilda aktörer att starta trygghetsboenden.

Åtgärder för måluppfyllelse

1. Ekonomi i balans

Som ett led i att säkerställa att Vård- och omsorgsnämndens ersättningsnivåer och modeller är ändamålsenliga och rimliga i förhållande till nämndens kvalitetsmål kommer dessa regelbundet att ses över. Förvaltningen har som mål att varje år se över minst två ersättningar. Detta gäller såväl anslags- som prestationsfinansierade ersättningar.

Förvaltningen avser att följa upp konsekvenserna av att nya aktörer startar särskilt boende för äldre och blir då del av kommunens valfrihetssystem (LOV). Det finns ett stort behov av korttidsplatser för personer med demenssjukdom. En planerad åtgärd är att skapa en korttidsavdelning på Enebacken. I anslutning till detta kommer växelvårdsplatserna på Solskiftets äldreboende och lokalutnyttjandet där att ses över. Detta blir möjligt först när det finns fler särskilda boendeplatser d v s när det finns ett nytt särskilt boende i kommunen.

Vård- och omsorgnämnden hanterar ett stort antal lägenheter som omsätter mycket pengar. Arbetet innebär allt från själva administrationen av andrahandsuthyrning till bedömning av renoveringsbehov med kostnadskalkyler och förhandlingar. Detta arbete kräver en specifik kompetens som förvaltningen saknar varför en tjänst som fastighetsförvaltare kommer att inrättas. Tjänsten samfinansieras med Socialnämnden.

Rekryteringsläget för bistånds- och LSS-handläggare är bekymmersamt. Förvaltningen avser att pröva nya sätt för att locka erfaren personal till kommunen och att kunna behålla nuvarande medarbetare. I kommande löneöversyner är satsning på yrkesgruppen socionomer mycket angelägen.

Förvaltningen arbetar för att införa användandet av gemensamma metoder och verktyg för att underlätta och säkerställa en effektiv och rättssäker biståndshandläggning. ÄBIC – Äldres behov i centrum - En nationell modell som Socialstyrelsen har utvecklat för att kunna bedöma och beskriva äldres behov och insatser inom daglig livsföring. Modellen ska bidra till att höja kvaliteten inom äldreomsorgen genom likvärdig handläggning och bättre möjlighet till insyn och delaktighet för individen och närstående. Här ingår även införande av dokumentation enligt nationellt fackspråk med fokus på WHO:s klassifikation ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa). ICF ger en gemensam referensram och terminologi för att beskriva behov och följa resultat.

Andra ändamålsenliga verktyg som kommer att implementeras är IBS (individuell behovs segmentering) och SIP (samordnad individuell plan). IBS är ett nytt verktyg för beräkning av tidsåtgång för omsorgsinsatser i samband med biståndshandläggning. SIP är ett verktyg som enligt lagstiftningen ska användas för planering då den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Här behövs kompetensutveckling till personal och framtagande av rutiner för att säkerställa ett korrekt arbetssätt.

Nämndens ekonomi påverkas av förändringar i omvärlden och nya krav från staten. Bemanningskrav inom särskilt boende för äldre med nya riktlinjer kommer att kräva högre bemanning i verksamheten och individuella beslut vid biståndsbedömning.

SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) har tidigare räknat med kostnadsökningar motsvarande 20 mkr för Österåkers del. Konsekvenser av planerad kommunalisering av viss del av hälso- och sjukvårdsansvaret i bostad med särskild service LSS och daglig verksamhet befaras bli ökade kostnader.

Förvaltningen kommer att analysera kostnadsökningar inom områden med stora underskott, det gäller exempelvis inom socialpsykiatri. Vidare kommer ett strategiskt arbete kring unga vuxna som söker daglig verksamhet och sysselsättning att ske tillsammans med arbetsförmedling i syfte att säkerställa att rätt insats erbjuds. Antalet unga personer med funktionsnedsättning som ansöker om daglig verksamhet (LSS) eller sysselsättning (SoL) ökar snabbt. Därför kommer förvaltningen att undersöka vilket stöd de får från andra aktörer i sina utredningar. Målgruppen kommer också att bli prioriterad i det nystartade Samordningsförbundet Södra Roslagen.

2. Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande för all kommunal service

I kommunen pågår ett projekt för att kunna erbjuda e-tjänster till medborgarna. För socialförvaltningens del kan det handla om att medborgarna ska kunna ansöka om insatser via webben. Syftet är att ge fler möjligheter till kommunikation och ökad tillgänglighet.

E-hemtjänst är ett begrepp som är under utveckling. Det handlar om olika former av digitala lösningar, t ex kommunikation via kamera eller bildtelefon. Förvaltningen avser att följa och delta i det regionala utvecklingsarbetet som pågår, för att i senare skede föreslå lösningar. En e-hälsost strategi ska tas fram, som bland annat inkluderar e-hemtjänst, nationell patientöversikt (NPÖ) och vårdplaneringsmöten med hjälp av videoteknik. Projekt för att planera för införandet av digitala trygghetslarm pågår redan.

3. Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Att skolgången fungerar för barn med funktionsnedsättning är viktigt och kan påverka barnets och familjens stödbehov. Skolperspektivet är en naturlig del i utredningar i dag. Ett verktyg som kan användas för att ytterligare samordna insatser är samordnad individuell plan (SIP).

4. Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med olika delar av kvalitetsledningssystemet. Systemet innebär en rad aktiviteter och åtgärder som syftar till att säkerställa att invånarna får omsorg och stöd med den kvalitet som lagstiftaren avser och som nämnden beslutat.

Exempel på aktiviteter är processkartläggningar, riskanalyser och olika former av egenkontroll. Dessutom ingår att vidareutveckla uppföljning av verksamheter.

Valfrihetssystemen ska utvecklas vidare med fokus på information till medborgarna samt på möjligheter att jämföra verksamheter. Marknadsföring och information om Vård- och omsorgsnämndens verksamheter ska utvecklas och förbättras. Det är viktigt att kommuninvånarna har tillgång till lättillgänglig och tillförlitlig information.

För att stärka den enskildes inflytande över sitt stöd kommer arbetet med genomförandeplaner att följas upp. Biståndshandläggarna arbetar för att implementera ÅBIC, ett verktyg för utredning och kartläggning av den enskilde äldres behov.

I syfte att utveckla uppföljningen och därmed höja kvaliteten i verksamheten har Vård- och omsorgsnämnden fokuserat på ett temaområde per år. Det primära syftet är att bidra till ökad livskvalitet och därmed till bättre hälsa för målgruppen. Den tidigare erhållna miljonen som verksamheter inom särskilt boende har kunna söka till olika aktiviteter och satsningen på träffpunkter, kommer att knytas an till temat. Temat för 2015 är utevistelse och utemiljön med inriktning mot fysisk aktivitet.

Det förebyggande, hälsofrämjande arbetet inom äldreomsorgen kommer även fortsättningsvis att förstärkas bl.a. genom att brukarperspektivet ska ges större fokus och genomsyra all uppföljning. Det pågående pilotprojektet ”Träning inom växelvården på Solskiftets äldreboende” och hälsoprojektet som erbjuder balansträning/fallförebyggandeträning för personer som är 75 år och äldre i ordinärt boende, är bra exempel på hälsofrämjande insatser. Träffpunktverksamheten som stegvis kommit igång under 2014 har fallit väl ut och blivit en succé bland pensionärerna.

Inom den uppsökande verksamheten, anhörigstöd och samordning av stöd till personer med demenssjukdom och kognitiv svikt har teamarbetet utvecklats i positiv riktning. Under 2015 kommer fokus särskilt att vara på anhörigstöd inom verksamheten, information och utbildning till vård- och omsorgspersonal.

För att uppnå en ändamålsenlig läkemedelshantering samarbetar läkare och hälso- och sjukvårdspersonal på alla äldreboenden. Strukturerade läkemedelsgenomgångar genomförs när den äldre flyttar in och regelbundet under vistelsen. Inför läkemedelsgenomgången får den enskilde fylla i ett symtomskattningsformulär. Övrig information inhämtas från den enskilde och vid behov närstående. Vid läkemedelsgenomgången beaktar läkaren särskilt om det finns alternativ till läkemedel dvs icke farmalogisk behandling.

Genom att ta fram ett regelverk som stimulerar aktörer att starta trygghetsboenden är förhoppningen att bostadssituationen för äldre blir bättre och att behovet av vård och omsorg skjuts upp.

Miljömål

Vård- och omsorgsnämnden följer de av Kommunfullmäktige uppsatta miljömålen för att minska klimatpåverkan. Under 2014-2015 ska de centrala miljömålen revideras, socialförvaltningen deltar i arbetet. Att minska negativ klimatpåverkan och att bidra till en hållbar miljö, både socialt, ekonomiskt och folkhälsomässigt, är ett övergripande mål.

Resultatmål	Nyckeltal	Förvaltningens åtaganden
5.1 Verksamheten bidrar till hållbar utveckling	Ja/nej	Undersöka möjligheter att ställa hållbarhetskrav i upphandlingar.
5.2 Minska antalet arbetsresor	Ja/nej	Skapa möjligheter till resfria möten, ex videokonferens. Delta i konferenser och utbildningar via video.
5.3 Arbeta för tillgång till utemiljöer	Ja/nej.	Utevistelse är fokusområde för 2015. I upphandlingar ställa krav på tillgång till grönområden.

Styrtal

Övergripande	Budget 2013	Utfall 2013	Budget 2014	Prognos 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Antal invånare	40 615	40 495	41 141	40 886	40 886	40 886	40 886
Antal anställda	39	39	38	41	41	41	41

Äldreomsorg	Budget 2013	Utfall 2013	Budget 2014	Prognos 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Särskilt boende, årsplatser	205	211	212	211	230	245	245
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 847	1 838	1 905	1 700	1 905	1 905	1 905
Korttidsplatser, antal dygn	21 535	19 948	18 504	18 834	16 654	14 988	14 988
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 047	2 227	2 154	2 093	2 154	2 154	2 154
Utskrivningsklara, antal dygn	220	151	129	68	129	129	129
Utskrivningsklara, snittkostnad/dygn	3 220	2 570	3 279	3 678	3 279	3 279	3 279
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	218 094	232 531	231 968	235 752	228 752	221 752	221 752
- varav extern regi	39%	45%	45%	46%	46%	46%	46%
Hemtjänst, antal kunder	517	511	520	507	505	490	490
Hemtjänst, pris/utförd timme	374	375	382	387	395	395	395

Funktionshinder	Budget 2013	Utfall 2013	Budget 2014	Prognos 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Boende, antal vuxna egen regi	99	100	100	100	102	104	106
Boende, antal vuxna extern regi	23	21	24	24	27	30	30
Boende, antal barn	14	17	15	15	15	15	15
Daglig verksamhet enl. LSS, antal personer	169	168	168	176	176	176	176
Korttidstillsyn, antal barn	33	29	26	26	26	26	26
Hem för vård och boende (HVB), antal dygn	7 529	7 435	6 935	9 500	9 500	9 500	9 500
HVB, snittkostnad/dygn	2 089	2 048	1 926	1 866	1 903	1 903	1 903
Boendestöd, antal personer	106	117	113	117	117	117	117
Boendestöd, antal timmar	10 445	12 605	12 450	14 256	14 300	14 300	14 300

Förändringar i förhållande till budget 2014

Vård- och omsorgsnämndens budget har sedan föregående år utökats med 22,5 mkr, varav 10 mkr är indexuppräknings av nettokostnader. Ett medel om 0,5 mkr har avräknats som avsåg medel av engångskaraktär under 2014 samt att 13 mkr har utökats i budgetramen på grund av volymökningar som specificeras nedan. Detta resulterar i att nettoförändringen för volymutökningar 2015 är 12,5 mkr.

Volymförändringar

Följande tabell illustrerar hur volymökningar i den preliminära budgetramen har fördelats mellan nämndens olika verksamheter. Då nettobudgeten anges i negativa tal och då den är kostnadsdominerad anges därmed även volymökningar i negativa termer. Ett positivt värde motsvarar således att man beräknar för en volymminskning under 2015 jämfört med föregående budget.

Driftredovisning per verksamhet, tkr	Nettoförändring, tkr
Särskilt boende	-12 072
Korttidsplatser äldre	1 811
Hemtjänst	3 250
Övrig äldreomsorg	500
Korttids LSS	1 486
LSS boende	-2 414
Daglig verksamhet LSS	-464
Övrig LSS	0
Vård psykiskt funktionshindrade	-6 268
Övrig omsorg psyk funk hindr	929
Personlig Assistans LSS	929
Personlig Assistans SFB	0
Personligt ombud	0
Sammanlagt	-12 500

Den absolut största förändringen som genomförs till 2015 års budget avser särskilt boende. Ett antal nya boendeplatser väntas ta i bruk kring halvårsskiftet 2015 vilket kommer att medföra att individer som idag väntar på plats kommer att få tillgång till beslutat bistånd. Det avser både platser för demenssjuka samt somatiska sjuka, och uppskattningen är att ca 35 personer kommer att ges plats under året. Antal beslut om särskilt boende som väntar på att verkställas uppgår i augusti 2014 till 33, varav 13 avser särskilt boende med demensinriktning. Detta medför att antalet individer som idag får hemtjänst eller nyttjar korttidsplatser kommer att minska då de istället flyttar in på särskilt boende, varför dessa verksamheter väntas minska något. Totalt har äldreomsorg en volymökning till 2015 på cirka 6,5 mkr.

LSS-verksamheten har under första halvåret 2014 ökat och prognosen för helåret ligger över budget. Under 2015 väntas LSS-boendet Hantverkaren öppna vilket medför att ytterligare 6 placeringar kommer att kunna genomföras. Detta medför en förskjutning inom LSS då boende kommer att öka i kostnader samtidigt som personlig assistans och korttidsvistelse kommer att minska.

Även vård av psykiskt funktionshindrade har under året visat på en utveckling som gör att prognosen för 2014 antas visa på underskott gentemot årets budget. Inför 2015 har därmed volymökningar tillförts för att med större möjlighet kunna möta det ökade behovet av vård för psykiskt funktionshindrade.

Lokaler

Bostäder

Behovet av platser inom särskilt boende för äldre kommer troligen att vara tillgodosett vid halvårsskiftet 2015. Detta förutsatt att de byggprojekt som nu pågår eller är planerade (Margretelund, Skånsta samt senare Norrgårdsvägen och Ljusterö)

genomförs. Samtliga projekt förutom Ljusterö (8-10 platser) är beroende av att privata aktörer genomför projekten och att dessa väljer att ansöka om att delta i kommunens valfrihetssystem (LOV). En förstudie för planering av särskilt boende på Ljusterö pågår.

Behovet av anpassade bostäder för äldre med missbruksproblematik kommer att utredas i samarbete med Socialnämnden.

I samband med att fler platser blir tillgängliga i särskilt boende för äldre ska en enhet (9 platser) på Enebacken omvandlas till korttidsboende för personer med demenssjukdom. Lokalanvändningen för växelvård på Solskiftets äldreboende kommer därefter att ses över.

Vård- och omsorgsnämnden ser att ytterligare platser behövs i gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning (LSS och SoL). Nämnden har därför begärt hos Kommunstyrelsen att arbeta för att projektera och upphandla enligt behov. Ett projekt är att bygga fler bostäder till målgruppen psykiskt funktionsnedsatta i anslutning till Skogstjäppans gruppboende. En gruppboendestad med 6 lägenheter, Hantverkaren (fastighet Smedby), kommer Armada att färdigställa under första halvåret 2015.

Tillgången på lägenheter för att kunna verkställa beslut om bostad med särskild service behöver öka för att möta behovet. En överenskommelse har träffats med Armada om hur begäran av lägenheter ska fungera. Förutsatt att Armada kan tillhandahålla det antal lägenheter som Vård- och omsorgsnämnden behöver kommer beslut kunna verkställas och vitesbelopp undvikas.

I planering av framtida bostadsområden är det av yttersta vikt att hänsyn tas till behov av bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning. Dels ska områden utformas så att de är ändamålsenliga även för personer med nedsatta funktioner, dels ska boendeformer planeras så att särskilda boenden kan byggas. Närheten till samhällsservice är en viktig planeringsförutsättning.

Övriga verksamhetslokaler

De lokaler som används för korttidsvistelse för barn och unga med funktionsnedsättning räcker inte i dagsläget. Produktionsstyrelsen utför insatsen på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden, men säljer också verksamhet till andra kommuner. Detta gör att verksamheten blir bättre lämpad för att ta emot barn och unga med varierande funktionsnedsättningar. Förvaltningen avser att tillsammans med produktionsförvaltningen undersöka möjligheterna att utöka verksamheten.

Utveckling och förändringar

E-hälsa

Regeringen ger genom Socialstyrelsen och SKL (Sveriges kommuner och landsting) kommunerna i uppdrag att arbeta med att använda tekniska lösningar i omsorgen. Syftet är dels kvalitetshöjande och dels besparande. Detta arbete sammanfattas under rubriken E-hälsa. Under 2015 kommer Vård- och omsorgsnämnden att arbeta med vissa delar inom E-hälsa, som specificeras i en särskild strategi. Fokus kommer att vara på övergång till digitala trygghetslarm, anslutning till nationell patientöversikt (NPÖ) och vårdplanering via videoteknik. Se separat bilaga om ekonomiska konsekvenser av övergång till digitala trygghetslarm.

Bostadssituationen

Ett återkommande problem är den allmänna bostadsbristen och möjligheterna att tillgodose behov av insatsen bostad. Det finns inte tillräckligt många bostäder varken för äldre personer eller för personer med funktionshinder. Situationen är kostnadsdrivande då andra lösningar, externt köpt vård, får ersätta möjligheten att erbjuda bostad på hemmaplan. En annan orsak till att bostadsbristen är kostnadsdrivande är att ungdomar med funktionshinder blir mer benägna att ansöka om denna insats än vad de hade varit om det var lättare att ordna en egen bostad. Förvaltningen har ett etablerat samarbete med Armada. Nya lösningar behöver dock komma till för att underlätta situationen, det kan t ex vara att kommuner köper en befintlig villa.

Kostnadsökningar inom funktionshinderområdet

Fler personer än tidigare får diagnoser som kan ge dem rätt till stöd enligt LSS eller SoL på grund av en funktionsnedsättning. Detta får som konsekvens att Vård- och omsorgsnämndens kostnader ökar. Vissa av kostnadsökningarna har analyserats under 2014. Detta i sig leder dock inte alltid till att kostnaderna kan minskas. För att bibehålla kvaliteten på dagens insatser, behöver erforderlig volymkompensation tillföras nämndens budget årligen.

Valfrihet inom särskilt boende och etablering av nya verksamheter

Från och med 1 februari 2014 finns ett system för valfrihet inom särskilt boende för äldre. Det betyder dels att den enskilde kan välja var denna vill bo och dels att nya verksamheter kan etablera sig och ansöka om att bli valbara. Det finns i dagsläget två planeringar där byggnation pågår eller snart ska starta, det ena finns i Margretelund och det andra i Skånsta. Det finns också andra byggplaner under projektering. Om samtliga verksamheter startar och blir valbara, kommer det att finnas fler platser för särskilt boende inom kommunen än vad som behövs.

Det finns i gengäld ingen garanti för att platserna kommer att gå till Österåkers kommun, verksamheterna kan också sälja dem till andra kommuner. Utvecklingen visar att en kommun med ett valfrihetssystem inte på samma sätt som tidigare har kontroll över platsantalet. Det behöver finnas en flexibilitet i planering och start och nedläggning av verksamheter.

Valfrihet

Regeringen har fattat beslut om lagändringar som rör kommunernas olika valfrihetssystem. Kommunerna ska bli bättre på att informera medborgarna om de olika valmöjligheterna. Kommunfullmäktige ska fatta beslut om en plan för uppföljning av verksamheter där de har anlitat någon för att utföra välfärdstjänster.

2013 infördes valfrihet enligt LOV inom daglig verksamhet (LSS) och sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar (SoL). Ett viktigt mål var att bredda utbudet i kommunen med nya aktörer och verksamheter. I dagsläget finns bara Produktionsstyrelsen som utförare. Förvaltningen kommer att följa utvecklingen i andra kommuner som infört LOV samt se över regelverket och förutsättningarna för etablering i kommunen.

Ansvar för hälso- och sjukvård i LSS-verksamheter

Troligen kommer ansvaret för hälso- och sjukvårdsinsatser upp till och med sjuksköterskenivå i daglig verksamhet och bostad med särskild service enligt LSS att övergå från landstinget till kommunen från 1 oktober 2015. Detta under förutsättning att samtliga kommuner ställer sig bakom förslaget. Förändringen kommer att innebära att kommunen behöver skapa ett nytt system för att kunna tillhandahålla den delen av hälso- och sjukvården. Det kan exempelvis handla om att samtliga utförare får i uppdrag att tillhandahålla verksamheten eller att t ex Produktionsstyrelsen får detta i uppdrag.

Huvudmannaskapsförändringen kommer att medföra ökade kostnader för Vård- och omsorgsnämnden motsvarande 2 894 tkr samt innebära ett intäktsbortfall med 1 100 tkr. För detta behöver nämnden ersättas i 2016 års budget. Se bilaga 5.

Hemsjukvård

Den planerade överflyttningen av hemsjukvården till kommunerna i Stockholms län är inte längre aktuell under 2015. Detta beror på ett antal uppkomna komplikationer; bl.a. finns det stora skillnaderna i verksamhetsvolymerna mellan kommunerna samt att utförande av uppgifter åt landstinget inte hanterats lika inom länet. En överflyttning av uppgifter, kopplad till skatteväxling förutsätter total enighet mellan landstinget och länets kommuner. För närvarande råder en osäkerhet om när en överflyttning kan bli aktuell.

De nya riktlinjerna från Socialstyrelsen

Förvaltningen kommer att anpassa de individuella biståndsbesluten så att besluten blir ändamålsenliga i enlighet med Socialstyrelsens nya regler för ansvaret för personer med demenssjukdom och bemanning i särskilda boenden, som träder i kraft i mars 2015. Socialstyrelsen avser att komma med kompletterande föreskrifter som gäller för samtliga platser i särskilt boende från mars 2015. De nya riktlinjerna innebär krav på högre bemanning jämfört med dagens. Dessutom kommer beslut om särskilt boende att fattas på mer detaljerad nivå och även följas upp oftare vilket innebär att resurserna för myndighetsutövningen behöver ses över.

Förebyggande och uppsökande verksamhet

En förstärkning av det förebyggande (hälsofrämjande) arbetet och insatser i form av uppsökande verksamhet kommer att fortsätta under 2015. Som exempel kan nämnas förebyggande insatser i form av fysisk aktivitet, mat och goda matvanor, sociala aktiviteter, säkerhetsförebyggande arbete samt främjande av social gemenskap. Idéburna organisationer kommer att involveras i träffpunktsverksamheterna i högre utsträckning än idag. Att satsa på förebyggande insatser kan generera såväl hälsovinster som ekonomiska vinster. Bl.a. kan behovet av vård- och omsorgsinsatser minska eller skjutas upp. Studier visar att fysisk aktivitet är den mest effektiva insatsen när det gäller att bibehålla äldres hälsa och livskvalitet och att hålla ner kostnaderna för vård och omsorg.

Ekonomisk riskanalys

Tidigare har Vård- och omsorgsnämnden ålagts viten i samband med brist gällande LSS-bostäder, vilket i hög utsträckning kan påverka nämndens ekonomiska utfall. Brist av gruppboendestäder för funktionshindrade medför en risk för att beslut om bistånd inte blir verkställda vilket kan leda till viten. Ett LSS-boende med 6 platser väntas öppna vid halvårsskiftet 2015 vilket minskar risken för att detta ska inträffa under årets senare del.

Även små volymförändringar inom socialpsykiatrin kan få stora ekonomiska effekter då många insatser har höga kostnader per individ räknat på helårsbasis. Det kan dessutom vara svårt att förutspå hur många platser som kommer att krävas framöver. Antalet heltidsplatser på hem för vård och boende prognostiseras för 2014 till 26 platser vilket är 7 platser mer än budget. Med en snittkostnad per dygn på ca 2 000 kr innebär en sådan förändring en utveckling på närmare 4,5 mkr per år.

Hemtjänsten har under 2014 nått en mer stabil nivå jämfört med 2013 då behovet av hemtjänst ökade drastiskt. För kommande år har den bibehållna stabiliteten väntats hålla i sig och man beräknar att behovet av hemtjänst dessutom kan minska i och med att fler kommer att få plats på särskilt boende. Med tanke på det plötsliga händelseförloppet 2013 är det däremot värt att ha i åtanke att utvecklingen snabbt kan förändras och effekten att behovet av hemtjänst skulle minska av att fler placeringar kan genomföras på särskilt boende riskerar i så fall att utebli.

Övergången till digitala trygghetslarm startar under 2015 efter projektavslut. För att kunna slutföra detta krävs en utökning i budgetramen med 1 mkr i investeringskostnad samt en årlig driftskostnadsökning med 1,259 mkr per år. Risken för att detta projekt inte kan slutföras under den tilltänkta perioden ligger i huruvida denna budgetutökning kommer att ske. Projektet som sådant är nödvändigt eftersom det analoga telefonnätet kommer att läggas ner under en nära framtid och den äldre modellen av trygghetslarm då inte längre går att använda. Se bilaga 1.

Likväl som föregående år ses en risk i att Socialstyrelsens ökade krav på bemanning inom demensvården kan leda till ökade kostnader inom Vård- och omsorgsnämnden. Förvaltningen kommer att följa den praxis som nu finns i landets kommuner och återrapporera om eventuella åtgärder.

Bilagor

Bilaga 1 – Övergång till digitala trygghetslarm

Bilaga 2 – Jämförelse av ersättning inom särskilt boende för äldre

Bilaga 3 – Uppföljning av ersättning för insatsen bostad med särskild service (LSS)

Bilaga 4 – Uppföljning av ersättning för insatsen bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning (SoL)

Bilaga 5 – HSL-ansvaret i LSS-verksamheter

Bilaga 6 – Plan för konkurrensprövning

Bilaga 7 – Prestationsbaserad ersättning och anslag

Bilaga 8 – Taxor och avgifter

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Bilaga I

Datum: 2014-08-14

Övergång till digitala trygghetslarm

Bakgrund

Kommunen erbjuder trygghetslarm till personer som bor i ordinärt boende. Detta har tidigare skett via analog teknik med telenätet som kommunikationsväg. Då det analoga telenätet kommer att avvecklas inom ett par år, är samtliga kommuner i Sverige tvungna att byta teknik och börja använda någon form av digitala trygghetslarm. Många kommuner har redan genomfört bytet.

Budgeten för digitala trygghetslarm behöver utökas jämfört med tidigare år.

Budget

Ett projekt pågår för att planera övergången till digitala trygghetslarm. Projektet slutredovisas i december 2014 och själva övergången bör ske under 2015. I slutredovisningen kommer en detaljerad budget finnas. Detta är en preliminär uppskattning, baserad dels på andra kommuners erfarenheter och dels på tillgängliga prisuppgifter.

Investeringskostnad 2015

1 000 000 kr

Årlig driftskostnad (fr o m 2015)

2 500 000 kr

Utökad budget

Budgeten på anslaget för trygghetslarm är 1 217 000 kr år 2014. I den ingår inköp och utbyte av larm, installerande och avinstallerande av larm samt personalresurser för detta. Det som inte ingår är själva larmåtgärdandet, som ersätts enligt hemtjänsttaxa.

Vård- och omsorgsnämnden behöver en årlig ökning av budgeten för trygghetslarm med 1 259 000 kr, vilket innebär en totalbudget på 2 500 000 kr (2015 års nivå). För år 2015 behövs investeringsbudget om 1 000 000 kr för att finansiera övergången.

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Datum: 2014-07-30

Jämförelse av ersättning för särskilt boende för äldre

Bakgrund

I Österåkers kommun finns ett valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (LOV) för särskilt boende för äldre. Det betyder dels att den enskilde kan välja utförare, dels att utförare kan etablera sig och ansöka om att ingå i valfrihetssystemet. Utföraren får ersättning per dygn och plats. Ersättningens storlek beror på om platsen är avsedd för personer med demenssjukdom eller för personer med omvårdnadsbehov. Detta är en jämförelse av Österåkers kommuns ersättningsnivåer med andra kommuners ersättningsnivåer i Storstockholm.

Sammanfattande slutsatser

En jämförelse med ersättningar i andra kommuner som har infört LOV visar att Österåkers kommuns ersättningsnivåer ligger i nivå med dessa. Det har inte framkommit något som föranleder en förändring av de nuvarande förutsättningarna eller ersättningssystemet.

Ersättningar i Österåkers kommun

För 2014 är Österåkers kommuns ersättningar för insatsen särskilt boende för äldre (externa utförare):

Demensinriktning	1 997 kr/dygn
Omvårdnadsinriktning	1 721 kr/dygn
Tom plats/parboende	1 131 kr/dygn

- 3 % momskompensation ingår.
- Ersättning utgår 14 dagar från och med utflyttningsdagen eller dagen för dödsfall.
- Om en medboende enligt parbogarantin delar lägenhet, utgår ingen ersättning. Om den medboende har egen lägenhet, utgår ersättning enligt parboende.
- Lokalersättning ingår.

Ersättningssystemet är nytt från 1 januari 2014. Dessförinnan fanns ett system med nivåindelning (8 nivåer). Lokalersättningen ingår i ersättningen men särredovisas inte. När ersättningen justerades för att kompensera för lokalkostnader var höjningen 173 kr i 2013 års ersättningsnivå.

Andra kommuner

Sammanställning av kommuner i Stockholmsområdet som har LOV inom SÄBO:

	Demens kr	Omvårdnad kr	Tom plats kr	Avflytt dgr	Parbo kr	Momsk %
Österåker	1997	1721	1131	14	1131 (egen)	3
Täby	1500-1901	1281-1815	1391/1172	7	Nej	2,6
Stockholm	2025	1914	1362	7	492 (del)	4,6
Lidingö	1588-2251	1588-2251	1474	14		5,6
Nacka	1189-2387	1089-2287		14		5,5
Norrtälje	1216-1874	1216-1874	1216	14	1216 (egen)	Ej akt.
Solna	1960	1761	0	0	Nej	0
Upplands Väsby	1999	1880	0	0	Nej	0

Ersättning för Demens kr, Omvårdnad kr, Tom plats kr avser ersättning per vård dygn

Täby

Täby kommuns ersättningssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV (externa utförare):

Demensinriktning (nivåindelning) 1 500 – 1 901 kr/dygn

Tom plats demens 1 391 kr/dygn

Omvårdnadsinriktning (nivåindelning) 1 281 – 1815 kr/ dygn

Tom plats omvårdnad 1 172 kr/dygn

Utöver dessa ersättningsnivåer finns en nivå för stora omvårdnadsbehov där ersättningen fastställs individuellt för respektive brukare.

- 2,6 % momskompensation ingår.
- Ersättning utgår i sju dagar från och med utflyttningsdagen eller dagen för dödsfall.
- Ersättning för parboende utgår inte (underförstått att man delar lägenhet). Om den medboende har egna biståndsinsatser, hemtjänst, utgår 75 % av hemtjänstersättningen.
- Lokalersättning ingår.

Stockholm

Stockholms stads ersättningssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV (externa utförare):

Demensinriktning 2 025 kr/dygn

Omvårdnadsinriktning 1 914 kr/dygn

Tom plats 1 362 kr/dygn

Parboende (delad lägenhet) 492 kr/dygn

- 4,6 % momskompensation ingår.
- Ersättning utgår i sju dagar från och med utflyttningsdagen eller dagen för dödsfall.
- Ersättning för parboende utgår för boende i gemensam lägenhet. Då ingår kost, gemensamma aktiviteter, trygghetslarm och personal. Hemtjänstinsatser ersätts separat.
- Lokalersättning ingår med 130 kr i ovanstående ersättningar.

Lidingö

Lidingö Stads ersättningssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV (externa utförare):

Nivåbedömning (nivåindelning) 1 588 – 2 251 kr/dygn

Tom plats 1 474 kr/dygn

- 5,6 % momskompensation ingår.
- Ersättning utgår i 14 dagar från och med utflyttningsdagen eller dagen för dödsfall.
- Lokalersättning ingår med 172 kr i ovanstående ersättningar.

Nacka

Nackas ersättningssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV (externa utförare):

Demensinriktning (nivåindelning) 1 189 – 2 387 kr/dygn

Omvårdnadsinriktning (nivåindelning) 1 089 – 2 287 kr/dygn

- 5,5 % momskompensation.
- Ersättning utgår i 14 dagar från och med utflyttningsdagen eller dagen för dödsfall.
- Lokalersättning ingår.

Norrtälje

Norrtäljes ersättningssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV (externa utförare, det finns ingen egen regi):

Nivåbedömning (nivåindelning) 1 216 – 1 874 kr/dygn

Tom plats/parboende 1 216 kr/dygn

- Ersättning utgår i 14 dagar från och med utflyttningsdagen eller dagen för dödsfall.
- Ersättning för parboende utgår enligt ovan, för boende i gemensam eller i egen lägenhet.
- Lokalersättning ingår .
- (Genomsnittlig nettokostnad/dygn 2013 var 1 522 kr).
- (Ersättningarna har varit frysta i två år och planeras ej höjas under de närmaste två åren.)

Solna

Solnas ersättningssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV (externa utförare):

Demensinriktning 1 960 kr/dygn

Omvårdnadsinriktning 1 761 kr/dygn

- Ingen momskompensation ges till privata utförare.
- Ingen ersättning utgår vid tom plats (dödsfall/avflytt).
- Ersättning för parboende är ej reglerad (av riktlinjer framgår att parboende erbjuds på ett boende med stora lägenheter alternativt i ett närliggande seniorboende, dvs. aldrig med egen lägenhet för den medboende i särskilt boende).
- Lokalersättning ingår (särredovisas ej, men då uppskattas till ca 150 kr/dygn).

Upplands Väsby

Upplands Väsby ersättningssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV (externa utförare,):

Demensinriktning 1 999 kr/dygn

Omvårdnadsinriktning 1 880 kr/dygn

- Ingen momskompensaton ges till privata utförare.
- Parboende ersätts som för ordinarie plats, har dock inte reglerat situationen som uppstår om det kommer ett par som bor i samma lägenhet.
- Lokalersättning ingår.
- Ersättningen höjs beroende på avtalsstart (12-månadersperioder).

Datum: 2014-07-30

Utvärdering av ersättning för insatsen bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning, LSS

Bakgrund

Den 1 januari 2013 infördes ett reviderat ersättningssystem för insatsen bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Tidigare fanns ett system med vårdnivåer som genererade en ersättning per plats och dygn. Vårdnivåmätningen uppfattades som administrativt krångligt och missvisande. Istället infördes en ersättning för gruppboende och en ersättning för serviceboende. Samtliga ersättningar utges per plats och dygn.

I beslut om ersättningen från Kommunfullmäktige (KF § 2:12 2013-03-18) anges att modellen ska utvärderas inför budget 2015.

Ersättningar i Österåkers kommun

För 2014 är Österåkers kommuns ersättningar för insatsen bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning (externa utförare, moms-kompensation ingår):

Gruppboende	2 104 kr/dygn (2 043 kr/dygn egen regi)
Serviceboende	1 263 kr/dygn (1 226 kr/dygn egen regi)

- Ersättningarna gäller enbart kommunens verksamheter, driven i egen regi eller via entreprenad (s.k. köp av enstaka platser ersätts med ramavtalspriser).
- Skillnaden mellan ersättning för egen regi och externa utförare utgörs av 3 % moms-kompensation.
- Ersättning för platsen garanteras av Vård- och omsorgsnämnden för en viss fast kapacitet, oavsett om platsen är belagd eller inte (det är bara nämnden som har rätt att placera).
- Ersättning för platser i tilläggs-kapacitet (flexibla platser) utgår enbart om platsen är belagd och som mest i 30 dagar efter avflytt/dödsfall.
- Vård- och omsorgsnämnden står för lokalhyra och är hyresvärd för andrahands-hyresgästen (den enskilde).
- Vård- och omsorgsnämnden kan fatta beslut om särskild ersättning för personer som har avsevärt högre omsorgsbehov.

Utvärdering av ersättningsmodellen

LSS-handläggarna upplever det nya systemet positivt. De tidigare vårdnivåbedömningarna tog mycket tid både från handläggare och från chefer. Det har frigjorts mer tid för andra arbetsuppgifter, men på grund av en hög upplevd arbetsbelastning går det inte att urskilja vad den vunna tiden läggs på. Man undviker också ett pedagogiskt problem gentemot de enskilda, där de tidigare ibland blev involverade i att deras behov nivåbedömdes vilket påverkade resurstillgången för utförarna. Det som upplevs som negativt med att vårdnivåbedömningar är borta, är att dessa tidigare tjänade som en uppföljning inbyggd i systemet, där handläggaren regelbundet och vid förändrade behov fick mycket information om den enskilde och dennes behov.

Utförarna är positiva till förändringen. De har möjlighet att planera sin verksamhet med längre framförhållning då de kan förutse sina intäkter vilket skapar bättre förutsättningar för att ha en fast bemanning. Den negativa synpunkt som finns är att utförarna har svårt att planera för toppar i behovet, t ex när en enskild mår dåligt och behöver ha förstärkt bemanning. Detta är dock uteslutande förutsättningar som ingår i ansvaret kring att bedriva en verksamhet. I samverkansmöten har det inte framkommit synpunkter som visar att utförarna är missnöjda med ersättningen.

Antalet ej belagda dygn var 1 157 år 2013, det motsvarar cirka tre helårsplatser. En stor andel av dessa dygn finns på gruppboenden Norrgårdsvägen 35 plan 2. Under 2013 ändrades inriktningen på den gruppboenden, vilket innebär att vissa lägenheter hölls vakanta i väntan på förändringen. Vid konstruktion av ersättningen togs antalet ej belagda platser (dygn) med i beräkningen motsvarande tidigare års nivå och dygnersättningen anpassades för att budgeten skulle räcka till att ersätta även dessa. Detta på grund av att utförarna inte kan påverka beläggningsen, utan det är enbart Vård- och omsorgsnämnden som styr denna. Utfallet visar nu att beräkningarna stämde.

Antalet individer där VON har fattat beslut om förhöjd ersättning för är 3 (en person boende på Ljusterö och två personer boende på Oppsätra). Samtliga beslut är fattade innan nya ersättningen trädde ikraft.

Utfallet för LSS-bostad för vuxna 2013 visade en svag negativ avvikelse på närmare 100 tkr. Denna avvikelse förklarades närmast med utbetalade vitesbelopp (722 tkr) och ökade lokalkostnader. Det var alltså inte huvudposten köp av verksamhet, som ersättningen och denna utvärdering är knuten till, som visade negativt resultat. Detta tyder sammanfattningsvis på att de nya ersättningsnivåerna svarar väl mot den tidigare lagda budgeten samt mot verkligheten.

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Datum: 2014-07-30

Uppföljning av ersättning för insatsen bostad med särskild service för vuxna med psykisk funktionsnedsättning SoL

Bakgrund

Den 1 januari 2013 infördes en ersättningsmodell för insatsen bostad med särskild service för vuxna med psykisk funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL). Detta gjordes då beslut fattats om att starta en verksamhet för insatsen. Den fanns tidigare inte i kommunen.

I beslut om ersättningen från Kommunfullmäktige (KF § 2:12 2013-03-18) står att modellen ska utvärderas inför budget 2015.

Ersättningar i Österåkers kommun

För 2014 är Österåkers kommuns ersättningar för insatsen bostad med särskild service för vuxna med psykisk funktionsnedsättning (externa utförare, momskompensation ingår) 1 750 kr/dygn

- Ersättningarna gäller än så länge enbart en verksamhet, Skogstäppan med 7 platser.
- Momskompensationen ingår med 3 % i ersättningen ovan.
- I ersättningen ingår insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen upp till och med sjuksköterskenivå.
- Ersättning för platsen garanteras av Vård- och omsorgsnämnden för en viss fast kapacitet, oavsett om platsen är belagd eller inte (det är bara nämnden som har rätt att placera).
- Vård- och omsorgsnämnden står för lokalhyra och är hyresvärd för andrahandshyresgästen (den enskilde).

Utvärdering av ersättningsmodellen

Utfallet 2013 för insatsen var ekonomiskt positivt, men det beror på att verksamheten inte fick helårseffekt i budget. Istället togs vissa kostnader under andra budgetposter. Prognosen för 2014 är än så länge (augusti 2014) osäker, men tyder på ett underskott för hela området vård av personer med psykiskt funktionshinder. Det är framförallt köp av extern hem för vård och boende (HVB) som visar ett stort underskott. Budgeten för insatsen bostad med särskild service för personer med psykisk funktionsnedsättning håller dock, i och med att den är förutsägbar.

Bedömningen av nivån på ersättningen behöver relateras till behoven hos de som bor i verksamheten Skogstäppan. Personer som erbjuds boende där ska ha behov av gruppboendeliknande insatser med nära tillgång till personal dygnet runt. Om behoven är annorlunda, är stöd via boendestöd i ordinärt boende eller placering i hem för vård och boende, HVB, mer lämpligt och medför kostnader som är rimliga i relation till behovet.

Enligt biståndshandläggarna är ersättningsnivån lägre än de flesta ersättningar som utges för HVB. Inga platser köps i bostad med särskild service enligt SoL för målgruppen, så där kan jämförelser inte göras. Däremot är ersättningen i nivå med ersättningen för den servicebostad enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som finns i kommunen för målgruppen personer med psykiska funktionshinder (den är 1 699 kr år 2014, då ingår inte ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser vilket det gör på Skogstäppan).

Utföraren av verksamheten har inte påtalat problem med ersättningen. I upphandlingen som genomfördes under 2013 inkom två anbud. Produktionsstyrelsen valde att inte lägga anbud då de ansåg att ersättningen var för lågt beräknad.

Hälso- och sjukvårdsansvaret i LSS-verksamheter

Bakgrund

Kommunförbundet i Stockholms läns (KSLs) styrelse föreslår länets samtliga kommuner att fatta beslut om att överta ansvaret för hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå från landstinget i bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Syftet med förslaget är att en kommunal hälso- och sjukvårdsorganisation skulle kunna förbättra tillgänglighet, kontinuitet och samordning av hälso- och sjukvården med omvårdnaden för personer med funktionsnedsättning. Normaliseringsprincipen skulle fortfarande gälla, vilken innebär att den enskilde kan besöka vilken hälso- och sjukvård denne vill.

Under förutsättning att Kommunfullmäktige i Österåker samt övriga kommuner i länet fattar ovan nämnda beslut, kan ansvaret övergå till kommunen från 1 oktober 2015. Finansiering av förslaget sker med skatteväxling med 2 öre från 1 januari 2016. Perioden 1 oktober 2015 – 31 december 2015 ersätts med motsvarande skatteväxlingsbelopp.

För- och nackdelar med kommunal hemsjukvård i LSS-verksamheter

Kommunaliseringen förväntas ge många positiva effekter för den enskilda:

- Förskrivning av lyfthjälpmiddel skulle fungera bättre.
- HSL-personalen kan ha en bättre kompetens inom funktionsnedsättning.
- Långsiktiga relationer mellan personal, patient och HSL-personal kan byggas.
- Arbetsterapeuter finns redan idag anställda inom daglig verksamhet, men ej som HSL-personal. De skulle kunna övergå till HSL-organisation.

Nackdelarna är främst ekonomiska, dels är det svårt att beräkna behovet av bemanning, dels befaras uppstarts- och övertagandekostnader.

Finansiering

KSL har tagit fram beräkningar baserad på befolkningsunderlag per den 1 november 2013. Skat-
teväxling om 2 öre ger Österåkers kommun 1 770 tkr.

Förändringen ger positiva effekter i LSS-utjämningsystemet i och med ökad volym samt att fak-
torn personalkostnadsindex påverkas positivt. Effekter ger Österåker sammanlagt 1 777 tkr.
Dessa effekter släpar dock efter två år, effekten för år 2016 kommer först år 2018.

Landstinget ersätter idag Österåkers kommun för vissa uppdrag inom hälso- och sjukvård. Dessa
intäkter kommer direkt till Vård- och omsorgsnämnden. Nämnden får 1 000 tkr per år för uppdra-
get att utföra delegerad hälso- och sjukvård i bostad med särskild service och daglig verksamhet
samt 100 tkr per år för att utföra uppdraget som medicinskt ansvarig sjuksköterska. Dessa över-
enskommelser med landstinget är specifika för Österåkers kommun och kommer att upphöra om
HSL-ansvaret går över till kommunen.

Den antagna kostnadsökningen för kommunerna i hela länet beräknas bli 94 600 tkr. Beräkning-
en bygger på antal boende i LSS gruppboendestäder samt att 20 procent av dessa går på daglig verk-
samhet. För Österåkers del beräknas kostnadsökningen till 2 849 tkr. Dessa medel behöver tillfö-
ras Vård- och omsorgsnämndens ram år 2016. Likaså behöver nämnden kompenseras för intäkts-
bortfallet på 1 100 tkr, d v s sammanlagt 3 949 tkr.

Datum: 2014-08-01

Plan för konkurrensprövning

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning	Utförare/anmärkning
Äldreomsorg		
Särskilt boende – permanenta platser:		
Solskiftet (36 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Enebacken (108 pl)	Entreprenad enl LOU	HSB omsorg
Vårdbo (26 pl)	Entreprenad enl LOU	Attendo
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	7 leverantörer med 20 olika boenden
Nya boenden i Österåker	LOV	
Särskilt boende – korttidsplatser:		
Korttidsheten i Alceahuset (19 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Växelvården i Solskiftet (10 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Korttidsplatser för demenssjuka planeras på Enebacken utifrån entreprenadavtalet, hösten 2015		
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	6 leverantörer med 7 olika boenden
Biståndsbedömd dagverksamhet:		
Vårdbo	Entreprenad enl LOU	Attendo
Hörnan, Enebacken	Entreprenad enl LOU	HSB omsorg
Träffpunkter:		
Fyren inkl frivilligsamordnare	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen i samarbete med ideella organisationer
Solhälla	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Görjansgården	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Solgården	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning	Utförare/anmärkning
Hemtjänst, ledsagning, avlösning:	LOV	5 leverantörer inkl PS
Nattpatrullen:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Trygghetslarmet:		
Larmmottagning	Konkurrensprövad	Tunstall AB
Larmåtgärdande, installation m m	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Mat/kost:		
3 matsalar	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Matdistribution	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Fixartjänst:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen

Anhörigstöd (även psykiatri och LSS):

Anhörigkonsulent, Uppsökande verksamhet och demenssjuksköterska drivs inom biståndsenheten.

Psykiatri

Boende:

Gruppboende Skogstjärnan SoL (7 pl)	Entreprenad enl LOU	Nytida AB
Serviceboende Malvavägen LSS (8 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Enstaka platser HVB	Ramavtal enl LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer

Boendestöd: Ej konkurrensprövad Produktionsstyrelsen

Träffpunkt Ruffen: Ej konkurrensprövad Produktionsstyrelsen

Daglig sysselsättning: LOV 1 leverantör (=PS)

Kontaktpersoner: Ej konkurrensprövad Produktionsstyrelsen

LSS

Gruppboendestäder:

Bergsätra (10 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Ljusterö (12 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning	Utförare/anmärkning
Oppsättra (11 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Planett (4+2 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Plan 2 (4 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Skonaren (6 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Skånsta (6 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Smedby (9 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Hantverkarvägen (6 pl) (2015)	Entreprenad enl LOU	Upphandling hösten 2014
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Servicebostäder:		
Norrgårdsvägen	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Runö Gård	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Åkerspark	Entreprenad enl LOU	Olivia
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Bostad med särskild service, barn:	Ramavtal enligt LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
<hr/>		
Daglig verksamhet i Österåker:	LOV	1 leverantör (=PS)
	Ramavtal enligt LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Personlig assistans:		
	Det finns en lagreglerad valfrihet, den enskilda väljer själv utförare	
För den som inte kan/vilja välja	Beslut i VON att inte konkurrera	Produktionsstyrelsen

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning	Utförare/anmärkning
Korttidsvisstelse, korttidstillsyn:		
Solskiftet, Halo	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Ledsagning, avlösning:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Kontaktpersoner:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Boendestöd SoL neuropsykiatri:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen

Prestationsbaserad ersättning

	Interna utförare				Externa utförare			
	Budget 2014	Budget 2015	Förändring		Budget 2014	Budget 2015	Förändring	
			Belopp	%			Belopp	%
Ersättning LSS stöd och service								
Ersättning per plats och dygn	1 226	1 251	25	2,0%	1 263	1 288	25	2,0%
Ersättning LSS gruppboenden								
Ersättning per plats och dygn	2 043	2 084	41	2,0%	2 105	2 147	42	2,0%
Ersättning LSS daglig verksamhet								
Ersättning per heldag								
Nivå 1	332	339	7	2,0%	341	348	7	2,0%
Nivå 2	494	504	10	2,0%	508	518	10	2,0%
Nivå 3	720	734	14	2,0%	742	757	15	2,0%
Nivå 4	853	870	17	2,0%	879	897	18	2,0%
Nivå 5	966	985	19	2,0%	995	1 013	20	2,0%

	Interna utförare				Externa utförare			
	Budget 2014	Budget 2015	Förändring		Budget 2014	Budget 2015	Förändring	
			Belopp	%			Belopp	%
Ersättning LSS korttidsvistelse								
Ersättning per vardag								
Nivå 1	1 420	1 448	28	2,0%	1 462	1 491	29	2,0%
Nivå 2	1 656	1 689	33	2,0%	1 706	1 740	34	2,0%
Nivå 3	1 973	2 012	39	2,0%	2 032	2 073	41	2,0%
Nivå 4	2 209	2 253	44	2,0%	2 277	2 323	46	2,0%
Nivå 5	2 762	2 817	55	2,0%	2 845	2 902	57	2,0%
Ersättning per halddag								
Nivå 1	2 186	2 230	44	2,0%	2 250	2 295	45	2,0%
Nivå 2	2 549	2 600	51	2,0%	2 625	2 678	53	2,0%
Nivå 3	3 034	3 095	61	2,0%	3 126	3 189	63	2,0%
Nivå 4	3 398	3 466	68	2,0%	3 501	3 571	70	2,0%
Nivå 5	4 249	4 334	85	2,0%	4 375	4 463	88	2,0%
Ersättning LSS korttidstillsyn								
Ersättning per barn och år	137 938	140 697	2 759	2,0%	142 076	144 918	2 842	2,0%
Ersättning per barn och år, Solkäftesården	102 120	104 162	2 042	2,0%	105 183	107 287	2 104	2,0%
Ersättning ledsagning, avlösning, personlig ass.								
Ersätts med SFB-peng	272	277	5	2,0%	280	286	6	2,0%

	Interna utförare				Externa utförare			
	Budget 2014	Budget 2015	Förändring		Budget 2014	Budget 2015	Förändring	
			Belopp	%			Belopp	%
Ersättning för arbete och sysselsättning för psykiskt funktionshindrade								
Ersättning per utförd pass (3 h)	658	671	13	2,0%	677	691	14	2,0%
Boendes tid för psykiskt funktionshindrade								
Ersättning per utförd timme enligt hemtjänstpeng								
Ersättning hemtjänst 07:00 - 22:30								
Ersättning Zon tätort per utförd timme	367	374	7	2,0%	378	386	8	2,0%
Ersättning Zon landsbygd per utförd timme	426	435	9	2,0%	440	449	9	2,0%
Ersättning korttidsplatser								
Korttidsanheten Alcahuset	2 043	2 084	41	2,0%				
Övriga korttidsplatser	1 904	1 942	38	2,0%	1 961	2 000	39	2,0%
Ersättning dagverksamhet								
Ersättning per utförd pass (5 h)	541	552	11	2,0%	557	568	11	2,0%

	Interna utförare				Externa utförare			
	Budget 2014	Budget 2015	Förändring		Budget 2014	Budget 2015	Förändring	
			Belopp	%			Belopp	%
Ersättning särskilt boende								
Ersättning per vårddygn								
Ersättning särskilt boende LOU-utförare								
Tomaåns- samt parboendeersättning	1 098	1 119	21	2,0%	1 098	1 120	22	2,0%
Vård- och omsorgersättning	1 671	1 704	33	2,0%	1 721	1 755	34	2,0%
Vård- och omsorgersättning demens	1 938	1 977	39	2,0%	1 996	2 036	40	2,0%
Ersättning särskilt boende LOU-utförare								
Tomaåns- samt parboendeersättning	922	941	19	2,0%	950	969	19	2,0%
Vård- och omsorgersättning	1 484	1 514	30	2,0%	1 529	1 560	31	2,0%
Vård- och omsorgersättning demens	1 751	1 788	37	2,0%	1 804	1 840	36	2,0%

Taxor och avgifter

Avgifter SoL	2014	2015
Hemtjänst	217 kr/timme	221 kr/timme
Ledsagning	217 kr/timme	221 kr/timme
Dagverksamhet (måltid tillkommer)	692 kr/månad	706 kr/månad
Omvårdnad vid korttidsboende* och plats i hem för vård och boende (HVB)	1776 kr/månad 58 kr/dygn	1780 kr/månad 59 kr/dygn
Omvårdnad vid särskilt boende *	1776 kr/månad	1780 kr/månad
Boendeavgift vid korttidsboende * och HVB Avgiften ingår ej i maxtaxan men beräknas mot avgiftsutrymmet	1850 kr/månad 61 kr/dag	1854 kr/månad 61 kr/dag
Såld plats särskilt boende *** till annan kommun	2090 kr/dygn	*** kr/dygn
Distribution av frysta matportioner	347 kr/månad	354 kr/månad
Måltider Görjansgården, Solhälla och Solgården	55 kr/lunch 44 kr/middag	56 kr/lunch 45 kr/middag
Frysta matportioner	39 kr/portion	40 kr/portion
Måltider dagverksamhet	65 kr/dag	66 kr/dag
Måltider korttidsboende och HVB	113 kr/dag	115 kr/dag
Måltider växelvård övriga dagar	113 kr/dag	115 kr/dag
Måltider växelvård ankomstdagen	67 kr/dag	68 kr/dag
Måltider särkilt boende	3395 kr/månad	3463 kr/månad

* Avgifter för vård och omsorg fastställs årligen utifrån prisbasbelopp och kommunens direktiv och anvisningar. Prisbasbeloppet för 2015 är fastställt till 44 500 kr.

Regler för avgiftsuttag inom äldreomsorg regleras i socialtjänstlagen.

Prisbasbelopp 2014 var 44 400.

- Omvårdnadsavgift vid korttidsboende, HVB, särskilt boende räknas ut med högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet.

- Boendeavgift för korttidsboende och HVB räknas ut med högst en tolfedel av 0,5 gånger prisbasbeloppet.

*** Avgiften för såld plats på särskilt boende till annan kommun föreslås följa förändringar i Omsorgsprisindex (OPI) så som den publiceras av Sveriges kommuner och landsting.

Övriga avgifter uppräknade med 2 %

Avgifter LSS

2014

2015

Korttidsvistelse		
Barn frukost	16 kr/portion	17 kr/portion
Barn lunch	37 kr/portion	38 kr/portion
Barn middag	37 kr/portion	38 kr/portion
Vuxen (från 19 år) frukost	21 kr/portion	22 kr/portion
Vuxen lunch	48 kr/portion	49 kr/portion
Vuxen middag	47 kr/portion	48 kr/portion
Korttidstillsyn (fritids)	195 kr/månad	199 kr/månad
för mellanmål 12 månader om året		
Barn lunch	37 kr/portion	38 kr/portion
Ungdomar (över 19 år) lunch	48 kr/portion	49 kr/portion
Boende	1732 kr/månad	1767 kr/månad
Skolinternat	1732 kr/månad	1767 kr/månad

Alla avgifter är uppräknade med 2 %.

10.

**Ansökan om prestationsersättning för
värdighetsgarantier 2014**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-08-08

Dnr VON 2014/0063

Ansökan om prestationsersättning för värdighetsgarantier 2014

Sammanfattning

Socialstyrelsen har fått regeringens uppdrag att under 2014 fördela 96 miljoner kronor till kommuner för att införa lokala värdighetsgarantier. Prestationsersättningen kan utbetalas både till kommuner som tidigare inte har utformat garantier och till kommuner som följer upp sina utformade och inrättade garantier. Österåkers kommun ansöker om att få del av prestationsersättningen.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Godkänna föreliggande ansökan om prestationsersättning för uppföljning av värdighetsgarantierna.

Bakgrund

Den 1 januari 2011 infördes en bestämmelse i socialtjänstlagen om en nationell värdegrund för äldreomsorgen. För att höja kvaliteten i äldreomsorgen och tydliggöra för målgruppen vad de kan förvänta sig av kommunens äldreomsorg har kommunen infört värdighetsgarantier från 1 januari 2014. De kommuner som har infört minst tre värdighetsgarantier och lämnar in en plan för uppföljning av garantierna, har möjlighet att ansöka om prestationsersättning. Summan baseras på antal personer över 75 år i kommunen. För Österåkers del är det 280 024 kronor att ansöka om.

Förvaltningens slutsatser

Broschyrer, konferenser och lokala möten hos enskilda företag har genomförts för att implementera värdighetsgarantierna i kommunen. För att utvärdera hur väl värdighetsgarantierna är kända hos den enskilde och personal inom äldreomsorgen ansöker Österåkers kommun om prestationsersättningen. Uppföljningen kommer att genomföras av FoU Seniorium tillsammans med kommunen.

Tjänsteutlåtande

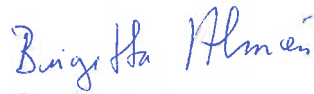
Bilagor

1. Plan för uppföljning av värdighetsgarantierna
2. En modell för implementering av den nationella värdegrunden och lokala värdighetsgarantier i äldreomsorgen

Anne Simmasgård

Socialchef

Birgitta Almén

Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Datum: 2014-08-13

Plan för uppföljning av värdighetsgarantier i Österåkers kommun

En uppföljning av Österåkers värdighetsgarantier kommer att ske med start under hösten 2014. Uppföljningens syfte är att se hur väl värdighetsgarantierna har implementerats i kommunen genom att utvärdera följande påståenden.

- Ändamålsenligt informationsmaterial finns utarbetat och når ut till medborgare och personal.
- Värdighetsgarantierna är kända och uppfattas som begripliga och meningsfulla av enskilda och deras anhöriga.
- Värdighetsgarantierna är kända och uppfattas som begripliga och meningsfulla av personal, är en naturlig del i verksamheternas vardagsarbete och i kommunens kvalitetsledningssystem.

Aktiviteter kopplade till målen

Värdighetsgarantierna infördes 1 januari 2014 och omfattar ca 770 personer. Informationsbroschyrer togs fram för hemtjänst, äldreboende, dagverksamhet och för biståndsenheten. Information finns på kommunens webbplats.

En konferens genomfördes för utförare inom äldreomsorg, för biståndshandläggare och andra tjänstemän i kommunen, för politiker och för representanter för det kommunala pensionärsrådet.

FoU Seniorium har genomfört miniseminarier för personal inom äldreomsorgen och kommer att fortsätta under hösten 2014.

En gemensam modell för hur uppföljning och implementering av värdighetsgarantierna ska ske har utarbetats av FoU Seniorium.
(Skickas med som bilaga)

Ett nätverk har bildats inom FoU Senioriums regi för fyra nordostkommuner.

Ett lokalt nätverk för värdegrundsledare kommer att starta under hösten 2014. Information om och diskussion av värdighetsgarantierna kommer att vara inlag på samverkansmöten inom äldreomsorgen.

Värdighetsgarantierna förs in i kommunens kvalitetsledningssystem.

Uppföljning

I samverkan med FOU Seniorium kommer värdighetsgarantierna att följas upp. Uppföljningen kommer att planeras under hösten 2014 och genomföras under våren 2015.

Genom enkäter och intervjuer med **personal inom äldreomsorgen** ska undersökningen ge svar på bland annat följande frågor.

- Känner du till värdighetsgarantierna?
- Är värdighetsgarantierna formulerade på ett meningsfullt sätt?
- Arbetar ni efter värdighetsgarantierna?
- Finns det något som du upplevt med garantierna som varit negativt?

I samarbete med FoU Seniorium genomförs intervjuer med **brukare och anhöriga** om värdighetsgarantierna. Intervjuerna ska ge svar på bland andra följande frågor.

- Känner du/ni till värdighetsgarantierna?
- Hur har du/ni fått information om värdighetsgarantierna?
- Hur upplever du/ni värdighetsgarantierna?
- Har värdighetsgarantierna medfört något mervärde för dig?

Intervjuerna kan ske enskilt eller i grupp.

Det kommer vidare att undersökas hur många personer som har åberopat värdighetsgarantierna i klagomålshanteringen och hur klagomålen har hanterats av utförare och socialförvaltningen. Klagomålen och vidtagna åtgärder analyseras, och resultatet av analysen redovisas för personal, anhöriga och för de styrande politikerna. Efter analysen utvärderas om det finns behov av mer information och om värdighetsgarantierna är utformade på ett bra och ändamålsenligt sätt.

Utifrån resultatet av undersökningen och analysen ska bedömas om värdighetsgarantierna behöver omformuleras.

Ställning kommer också att tas till hur väl värdighetsgarantierna har införts i kommunens kvalitetsledningssystem.

Återkoppling av uppföljningsresultatet sker till alla verksamheter och till Vård- och omsorgsnämnden.

En modell för implementering av den nationella värdegrunden och lokala värdighetsgarantier i äldreomsorgen

ETT SAMVERKANSPROJEKT MELLAN KOMMUNERNA
DANDERYD, TÄBY, VALLENTUNA OCH ÖSTERÅKER OCH FOU
SENIORIUM

LENA VESTLIN FOU-SENIORIUM 2014

Innehållsförteckning

1 Bakgrund	2
2 Modell för implementering av lokala värdighetsgarantier	4
2:1 FoU:s värdegrunds nätverk	4
2:2 Lokalt värdegrunds nätverk	4
2:3 Värdegrundsarbete på arbetsplatsen	5
2:4 Utbildningsinsatser	5
2:5 Utbildningsmaterial som kan användas i värdegrundsarbete på arbetsplatserna	6
3 Information om kommunernas lokala värdighetsgarantier	6
4 Uppföljning av de lokala värdighetsgarantierna	7
5 Avslutning	7
Referenser	8
FoU Seniorium, värdegrunds nätverket som tagit fram modellen	9

Figur, modell över implementeringen av lokala värdighetsgarantier 3

1 Bakgrund

Den 1 januari 2011 trädde två nya bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, i kraft. I 5 kap. 4 § SoL införs en bestämmelse om en nationell värdegrund för äldreomsorgen och i 5 kap. 5 § SoL införs en bestämmelse som tydliggör den äldre personens ökade möjligheter till inflytande vid genomförandet av insatserna.

Bestämmelserna innebär i korthet att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att den äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Med detta avses bland annat att äldreomsorgen bör värna och respektera var och ens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning¹. Verksamheten bör bidra till att den enskilde känner trygghet och meningsfullhet. Insatserna inom äldreomsorgen ska vara av god kvalitet och den äldre personen ska få ett gott bemötande².

Genom ändringen i 5 kap. 4 § SoL införs en nationell värdegrund. Syftet är att tydliggöra de etiska värden och normer som ska vara en grund för arbetet i äldreomsorgen.

Under våren 2014 antog kommunfullmäktige i Danderyd, Täby, Vallentuna och Österåkers kommuner lokala värdighetsgarantier. Garantierna införs för att höja kvaliteten och förtydliga vilka förväntningar den enskilde kan ha på äldreomsorgen. De lokala värdighetsgarantierna med den nationella värdegrunden som utgångspunkt har tagits fram genom ett samverkansprojekt mellan dessa kommuner och FoU Seniorium. Projektet avslutades i december 2013.³

En naturlig fortsättning blev att kommunerna tillsammans med FoU fortsatte sitt samarbete för att implementera de lokala värdighetsgarantierna i de fyra kommunerna. Syftet med nuvarande projekt som startade i februari 2014 är att göra de lokala värdighetsgarantierna kända, sprida kunskap om äldreomsorgens nationella värdegrund samt att stödja det praktiska värdegrundsarbetet i äldreomsorgens verksamheter.

En modell för implementering av de lokala värdighetsgarantierna och den nationella värdegrunden i äldreomsorgen har tagits fram i samverkan mellan kommunerna och FoU Seniorium. Modellen har införts i Vallentuna kommun under våren 2014. Danderyds kommun inför modellen hösten 2014, Österåker och Täby har påbörjat implementeringen utifrån modellen. Modellen har ett processperspektiv, implementeringen kan ta lång tid oftast flera år, och kan komma att se olika ut i de fyra kommunerna.

---

¹ Regeringens proposition, Värdigt liv i äldreomsorgen 2009/10 116: s 25

² Regeringens proposition, Värdigt liv i äldreomsorgen 2009/10 116: s 25

³ Lokala värdighetsgarantier dokumentation över framtagandet; FoU Seniorium 2013

Implementering av lokala värdighetsgarantier och nationell värdegrund i äldreomsorgen

2 Modell för implementering av lokala värdighetsgarantier

För att implementera garantierna i kommunerna så har en modell utarbetats med ett övergripande FoU-nätverk där de fyra kommunerna ingår och lokala värdegrunds nätverk i kommunerna.

2:1 FoU:s värdegrunds nätverk

De anställda i projektet på FoU Seniorium stödjer respektive kommun i implementeringen av de lokala värdighetsgarantierna. De håller i ett FoU-nätverk där kommunernas representanter ingår. Det innebär också att de i nära samverkan med de utsedda personerna i respektive kommun stödjer och driver implementeringsarbetet.

En person med ansvar för implementeringen utses av respektive kommun och är också den som deltar i nätverket. Dessa personer fungerar som styrgrupp. I nätverket kan även flera personer med olika funktioner från kommunerna delta om kommunen så önskar.

FoU-nätverket hanterar frågor kring implementeringen av garantierna och värdegrunden. Det kan handla om planering av seminarium, utbildningsdagar, informationssatsningar, införandekonferenser och uppstart av de lokala nätverken. Erfarenhetsutbyte, nya idéer och goda exempel kan delas. Nätverket är också ett bra forum för att samverka kring vad FoU kan stödja kommunerna med. I nätverket hanteras också frågor som uppföljning av implementeringen av garantierna och värdegrunden.

2:2 Lokalt värdegrunds nätverk

Kommunerna ansvarar för att lokala nätverk bildas där värdegrundsledare från de berörda verksamheterna inom äldreomsorgen ingår. Kommunens ansvarige representant i FoU-nätverket leder de lokala nätverken. I det lokala nätverket är de personer i kommunen som gått Socialstyrelsens värdegrundsutbildning en god resurs. För att införa ett nytt arbetssätt eller synsätt så är kunskap om det första steget. I det lokala nätverket går man igenom material som värdegrundsledaren tillsammans med sin chef kan använda i sin lokala arbetsgrupp eller arbetsplats. Materialet testas i grupp för att värdegrundsledaren ska kunna känna sig säker på att kunna använda det i arbetsgruppen.

Projektledarna från FoU medverkar i uppstarten av de lokala nätverken och deltar därefter när kommunerna så önskar. Vid uppstarten av nätverket deltar alla värdegrundsledare och chefer.

I det lokala nätverket samlas värdegrundsledarna. Det är omvårdnadspersonal som har ett särskilt ansvar för värdegrundsfrågor och som också har fått utbildning för detta.

Värdegrundsledarens uppdrag kan innebära en eller flera av dessa delar

- Vara en "ambassadör" för värdegrundsarbetet.
- Planera verksamhetens värdegrundsarbete tillsammans med enhetschef

- Tillsammans med enhetschef sprida kunskap om de lokala värdighetsgarantierna och den nationella värdegrunden i den egna verksamheten
- Hålla i etiska reflektioner och andra värdegrundsaktiviteter med stöd av enhetschef
- Representera sin verksamhet i det lokala värdegrunds nätverket

Syftet med det lokala värdegrunds nätverket är att

- Ge värdegrundsledaren verktyg, tips och idéer
- Praktiska övningar; reflektion kring etiska dilemman, att hålla i gruppövningar och reflektion
- Ge ökad kompetens i värdegrundsfrågor
- Ge stöd och handledning till värdegrundsledarna i deras arbete på den egna arbetsplatsen
- Testa dilemman från verksamheterna och hitta vägar till lösning
- Få en samsyn på värdegrundsarbetet mellan enheterna i kommunen

2:3 Värdegrundsarbete på arbetsplatsen

Chefen och värdegrundsledaren planerar värdegrundsarbetet tillsammans. Det är viktigt att måna om en bra kommunikation och dialog. Börja med det som är lättast eller enklast att förändra. Ta små steg, det tar tid att förändra och alla måste få vara delaktiga i diskussionerna. Ge feedback och prata mycket om allt positivt som redan pågår i verksamheten.

- Chefen och värdegrundsledaren håller i reflektion kring etiska dilemman i vardagsarbetet med personalen
- Chefen och värdegrundsledaren håller i praktiska övningar vid exempelvis APT, planeringsdagar och andra inplanerade tillfällen
- Verkar för att en samsyn skapas i värdegrundsfrågorna
- Håller regelbundna möten eller träffar för att diskutera, reflektera och sprida kunskap om de lokala värdighetsgarantierna och den nationella värdegrunden

FoU:s projektledare kan bokas för seminariet "Värdigt liv i äldreomsorgen" på arbetsplatsträffar och planeringsdagar. Projektledarna kan också i mån av resurs handleda och vara ett stöd till verksamheten vid behov.

2:4 Utbildningsinsatser

Möjlighet till kunskap och kompetens i värdegrundsfrågorna är en grund i implementeringen. I kommunerna finns värdegrundsledare utbildade. Det är en tre dagars värdegrundsutbildning som kommunerna tidigare fått stimulansbidrag för att genomföra. I projektet finns följande utbildningar att tillgå

- Seminarium "Värdigt liv, välbefinnande och meningsfullhet i vardagen" FoU:s projektledare föreläser om den nationella värdegrunden och kommunernas lokala värdighetsgarantier. Teori varvas med etiska dilemman och diskussioner. Bokas till arbetsplatsen.
- Värdegrundsledarutbildning två dagar, november 2014, FoU:s projektledare
- Från samtalsmetodik till samtalskonst med Anna Gilbe, steg I, 21 oktober och steg II den 10 november 2014.

2:5 Utbildningsmaterial som kan användas i värdegrundsarbetet på arbetsplatserna

1 Etiska dilemman i äldreomsorgen Uppsala Universitet: Fem filmer med reflektionsuppgifter som ska lösas i grupp. Ett bra och enkelt material som inte är så omfattande. Kan vara bra att börja med tillsammans med FoU:s seminarium. Det blir fem eller sex tillfällen med det här materialet.

2 Seminarium: "Värdigt liv, välbefinnande och meningsfullhet i vardagen", projektledarna på FoU Seniorium

3 Socialstyrelsens webbutbildning: Mer omfattande utbildningsmaterial som har ett bra upplägg och är en stor hjälp till värdegrundsledaren, chefen eller den som ska hålla i utbildningen. Bygger på reflektion och gruppdiskussioner. Här kan FoU:s projektledare vara behjälpliga i mån av resurser och tid. Det här materialet är bra men behöver mera tid och en ledare som känner att de kan hålla i utbildningen. Diplom kan skrivas ut efter genomförd webbutbildning. Den finns som både webbutbildning och som skriftligt material.

4 Socialstyrelsens etiska råd: Här finns fallbeskrivningar som är mycket bra underlag för gruppövningar och reflektion. Till fallbeskrivningarna finns det etiska rådets synpunkter på fallet och även hur det förhåller sig till olika lagar och riktlinjer. Bra material som kan användas i alla slags sammanhang, exempelvis på ett förlängt APT, "etiska kvarten".

5 Kommunens lokala värdighetsgarantier: Värdegrundsledare och chefer går igenom dem med personalen utifrån värdegrundens begrepp, självbestämmande, delaktighet, integritet och gott bemötande.

3 Information om kommunernas lokala värdighetsgarantier

I kommunernas informationssatsningar ingår att informera både muntligt och skriftligt. Kommunerna utarbetar broschyrer och skriftlig information på den egna hemsidan där de antagna lokala värdighetsgarantierna beskrivs. Införandekonferenser anordnas där politiker,

tjänstemän, omvårdnadsansvariga och chefer deltar. FoU:s projektledare håller seminarium på konferenserna.

Kommunens representanter i FoU-nätverket håller i informationsmöten till anhängföreningar, brukarråd, pensionärsråd, politiker och andra sammanhang i kommunen. De sprider också skriftlig information till alla berörda verksamheter.

FoU håller seminarium som kan bokas till arbetsplatser och andra sammanhang.

4 Uppföljning av de lokala värdighetsgarantierna

I FoU:s nätverk planeras gemensamt för uppföljning av de lokala värdighetsgarantierna. Prestationsersättning kommer att sökas för uppföljningen av garantierna. Handlingsplaner diskuteras och erfarenheter delas i nätverket. Varje kommun gör sin egen handlingsplan för uppföljning men har möjlighet till stöd och hjälp i nätverket för att utforma denna.

FoU kommer i samverkan med kommunerna att göra någon form av undersökningar som riktar sig till personal inom äldreomsorgen, biståndshandläggare, brukare och anhöriga. Uppföljningen planeras att genomföras under 2015 och är en del i den handlingsplan som ligger till grund för kommunernas ansökan om prestationsersättning.

5 Avslutning

Förändringsarbetet eller förbättringsarbetet är en process och allt går inte att genomföra på en gång. Det är därför bra att starta med enkla förändringar och förbättringar som är realistiska att genomföra. Viktiga framgångsfaktorer är kompetens, en organisation som ger stöd och ett väl fungerande ledarskap. Personalen behöver utbildning och kompetens tillsammans med handledning. En stödjande organisation måste finnas. En samsyn i hela organisationen är viktig och att verksamheterna har de verktyg som de behöver för att genomföra förändringarna. Om några i organisationen är negativa för att de inte blivit delaktiga eller förstår förändringsarbetet så kan det utgöra hinder för implementeringen. Ledarskapet har stor betydelse. Att förtydliga roller och ansvar, ta hand om motstånd, göra personalen delaktig och vara ett starkt stöd till engagerad personal i förändringsarbetet är uppgifter för ledarskapet. Att följa upp och ge positiv återkoppling till personalen är också en del i genomförandet. Läs mer i Socialstyrelsens broschyr "Om Implementering"⁴.

---

⁴ Om implementering (2012) Socialstyrelsen

Referenser

Lokala värdighetsgarantier, dokumentation över framtagandet, FoU Seniorium 2013

Om implementering, Text av Irene Jensen och Liselotte Schäfer Elinder, Karolinska institutet, Anneli Jäderland och Knut Sundell, Socialstyrelsen 2012.

Regeringen proposition, Värdigt liv i äldreomsorgen 2009/10:116

Socialtjänstlagen (2001:453)

FoU Seniorium, värdegrundsnätverket som tagit fram modellen

FoU Seniorium: Lena Vestlin och Margareta Funemyr

Danderyds kommun: Cecilia Werge

Täby kommun: Marlene Berta

Vallentuna Kommun: Terhi Berlin

Österåkers kommun: Birgitta Almén

11.

**Införande av nationell arbetsmodell ÄBIC –
”Äldres behov i centrum” samt ansökan till
Socialstyrelsen om prestationsersättning för
införandet**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2014-08-13

Dnr VON 2014/0065-730

Till Vård- och omsorgsnämnden

Införande av nationell arbetsmodell ÄBIC – ”Äldres behov i centrum” samt ansökan till Socialstyrelsen om prestationsersättning för införandet

Sammanfattning

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen arbetat fram en arbetsmodell kallad Äldres behov i centrum, ÄBIC, för biståndshandläggning och dokumentation inom äldreomsorgen. Modellen syftar till att skapa ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt där det nationella fackspråket ICF ingår som grund. I samband med införandet av ÄBIC finns möjlighet för kommuner att ansöka om prestationsbaserat statsbidrag efter att Vård- och omsorgsnämnden fattat beslut om att arbetsmodellen ska införas.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Arbetsmodellen ÄBIC införs på biståndsenheten från och med 1 november 2014.
2. Ansökan om prestationsbaserat statsbidrag gällande införande av ÄBIC lämnas till Socialstyrelsen senast 24 oktober 2014.
3. Finansiering sker inom befintlig ram.

Bakgrund

Socialstyrelsen har, inom ramen för regeringens satsning kring vård och omsorg för de mest sjuka äldre, arbetat fram en arbetsmodell kallad ÄBIC för biståndshandläggning och dokumentation inom äldreomsorgen. Modellen utgår från processen för socialtjänstens handläggning och dokumentation avseende äldreomsorg. Den äldres livssituation och behov av stöd i sin livsföring beskrivs och dokumenteras med Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, ICF. Modellen utgår från regelverket för handläggning och dokumentation inom socialtjänsten; Socialstyrelsens handbok för ”Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten”, föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2006:5 ”Handläggning och dokumentation”, SOSFS 2011:9 ”Ledningssystem och systematiskt kvalitetsarbete” samt SOSFS 2012:3 ”Värdegrunden för socialtjänstens omsorg om äldre”.

Biståndsenheten har under hösten 2013 och våren 2014 tillägnat sig kunskap om arbetsmodellen ÄBIC genom Socialstyrelsens försorg. Två processledare/biståndshandläggare, enhetschef, sakkunnig och systemansvarig har deltagit i Socialstyrelsens utbildning. Förberedelser pågår inom förvaltningen för succesivt införande av arbetsmodellen under hösten 2014, för handläggning av ansökningar om biståndsinsatser enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. I planeringen för implementeringen ingår även att utförarnas dokumentation (genomförandeplanen) framöver ska ske enligt modellen, detta beräknas ske först 2015.

Tjänsteutlåtande

Socialstyrelsen beskriver att modellen bidrar till:

- Ökad rättssäkerhet
- Tydligare beskrivning av enskildas behov samt målsättning för dessa
- Transparens i handlägningsprocessen
- Organisering och resursplanering utifrån behov
- Användning av nationellt fackspråk inom äldreomsorgen
- Informationsöverföring och underlag för planering av utförande av beslutade insatser
- Tydligare underlag för uppföljning på individ- och verksamhetsnivå
- Utveckling av nationell statistik
- Utveckling av evidensbaserad praktik

Socialstyrelsen har fått regeringens uppdrag att under 2014 fördela 70 miljoner till kommuner som har utbildat processledare och som före den 1 oktober 2014 har beslutat att införa ÄBIC i kommunen. Syftet med det prestationsbaserade statsbidraget är att stödja kommuner som introducerar införande av ÄBIC. Beslutet att införa ÄBIC är ett inkluderingskriterium för att få ta del av bidraget. Beslutet ska ha fattats av ansvarig nämnd. Ansökan ska göras till Socialstyrelsen senast 24 oktober 2014.

Förvaltningens slutsatser

Det är förvaltningens bedömning att arbetsmodellen ÄBIC kommer att bidra till en ökad behovsriktad och strukturerad handlägningsprocess vilket även kommer att bidra till en ökad rättssäkerhet för den enskilde.

Då förvaltningen har genomfört avsedd utbildning av två processledare och startat implementeringen av ÄBIC, uppfylls kraven för ansökan av det prestationsbaserade statsbidraget. Förvaltningen föreslår därför att Vård- och omsorgsnämnden att besluta om införandet av ÄBIC från och med 1 november 2014 samt att ansöka till Socialstyrelsen om prestationsersättning för införandet av ÄBIC senast 24 oktober 2014. Finansiering sker inom befintlig ram.

Anne Simmasgård
Socialchef

Sigbritt Sundling
Enhetschef

Expedieras

Socialstyrelsen